Publicațiune periodică. — Apare la 15 ale fiecărei luni

9 LEI

AVENTURA

ROMANE DE ACȚIUNE și PASIUNE

BRET HARTE

CE ADUCE URAGANUL

„AVENTURA"
Romane de acțiune și pasiune

BRET HARTE

CE ADUCE URAGANUL

Traducere de
V. MARCIAN

Colectia „AVENTURA". Inscrisă în Registrul Publicațiunilor Periodice al Trib. Ilfov. Secț. I Comercială, No. 234. Editura „Ziarul" S. A. R. Buc. Str. Th. Masaryk No. 17. Girant resp. G. Ionescu Prețul abonamentelor: Lei 120.- un an (12 numere).

Imprimeriile „Independența" Str. R. Poincaré No. 17

BRET HARTE

CE ADUCE URAGANUL

1.

Locuia lângă un fluviu care se vărsa în Oceanul Pacific.

Fâșia îngustă de pământ, care se afla între mare și îmbucătura fluviului, era acoperită în timpul fluxului de o subțire suprafață de apă licăritoare iar în timpul refluxului de darurile mării și uscatului, aduse de undă. Trunchiuri încă verzi și mărăcinișuri aruncate de aiurea, sfărâmături de luntrii putrezite și lăzi sparte de portocale, ce mai păstrau totuși aroma delicioasă a fructelor ce le conținuseră, toate astea zăceau acolo alandala. Umbra vreunui pescăruș pela vremea prânzului sau avântarea fantomatică în văzduh a vreunui bâtlan — asta era tot ce întrerupea sclipirea uniformă a întinderii de nisip.

De douăsprezce luni trăia singur de tot,

deși la o depărtare de câteva mile engleze numai, se afla o colonie înfloritoare. In toată această vreme nu fusese niciodată deranjat în singurătatea lui, nu fusese stingherit de nimeni în refugiul lui, în orice alt mediu el ar fi fost obiectul celor mai felurite zvonuri și comentarii; dar căutătorii de aur dela Camp-Rogue și negustorii dela Trinidad-Head — ei înșiși oameni bizari și excentrici, erau cu desăvârșire indiferenți față de orice fel de ciudățenie, care nu venea în atingere cu propria lor ciudățenie. Și la dreptul vorbind, nici nu exista vreo excentricitate care să fi fost mai nevinovată, ca cea a unui „pustnic", dacă le-ar fi plăcut să-l boteze astfel. Dar nici măcar asta n'o făcea, probabil, din lipsă de interes sau de fantezie. Diferiții negustori, care îngrijeau de modestele lui provizii pentru viața de toate zilele, îl cunoșteau ca pe „Șeful", „Judecătorul" și „Domnul". Pentru marele public porecla „Omul dela țărm" era suficientă ca să-l deosibească de ceilalți. Nici un om nu-și lua osteneala să cerceteze după numele, ocupația, starea sau viața lui de mai 'nainte. Poate din pricina mai sus pomenitei indiferențe sau, mai știi, poate de teama de a nu stârni, la rându-le, curiozități și cercetări la fel și în privința lor.

Nu arăta totuși nicidecum ca un pustnic. Un bărbat încă tânăr, de statură sveltă, îmbrăcat corect, cu fața bărbierită, cu glas politicos, cu un zâmbet semi-melancolic, semi-ironic. Toate acestea desmințeau denumirea de pustnic. Locuința lui, o cabană de pescar primitiv reparată, se înfățișa în exterior cu întreaga simplitate a artei de zidire a locui-

torilor de graniță californieni; în interior însă, era confortabilă și sănătoasă. Trei încăperi — o bucătărie, o odaie de locuit și o cămăruță de dormit — era tot ce cuprindea.

Trăise aici destul de multă vreme, ca să poată observa, cum se succedau anotimpurile în monotona lor tristețe.

Rostogolirea talazurilor oceanului, nu departe de locuința lui, era un nehotărât și nelămurit murmur sau totuși, poate, pentru el, numai ecoul a ceva ce dispăruse pe vecie. Și dimineața, când soarele trăgea deoparte perdeaua de negură, i se părea întotdeauna ca și cum s'ar fi trezit orbit și uluit într'o lume nouă. După ce trecuseră primele sentimente de deprimare, începu să-i fie drag spiritul blajin al uitării și, când acesta își întindea noaptea aripile negre asupra colibei, atunci stătea singur cu un simțământ de siguranță, pe care nu-l mai resimțise niciodată mai înainte vreme. In asemenea momente își putea lăsa ușa deschisă și să asculte în noapte, pândind pași de afară — căci ce nu i-ar fi putut veni din lumea de negură nehotărîtă din zare!... Poate chiar ea. Ciudatul pustnic nu era nici nebun, nici victima unor fantezii. Nu trăia singur decât trupește. Zi și noapte, când dormea sau era treaz, când pășea în sus și'n jos pe plajă, sau în orele în care ședea cufundat în gânduri, lângă focul din vatră — mereu plutea în jurul lui chipul unei femei, chipul acela, pentru care ședea acum aici, răznit de lume. Vedea chipul acela în lumina soarelui de dimineață; mâinile albe ale acelei femei se ridicau spre el din crestele valurilor; auzea foșnetul ei, când briza mării fâșâia prin ier-

burile înalte ale plajei; șoptitul duios al vocii sale îl auzea, când valurile prelungi cădeau înapoi și mureau în mijlocul păpurișului. Ea era tot așa de atot prezentă ca și marea, ca și cerul, ca și nisipul coastei. Deaceea ea i se părea, dupăce negura serii le estompa pe toate acestea, cu atât mai aproape de el, în întuneric.

Și când, târziu, în nopțile minunate de vară, tot se mai exala dogoarea soarelui deamiază din nisipul încins, atunci boarea lină a negurei îi atingea obrazul, de parc'ar fi fost respirația ei, și lacrimi sărate isvorau din ochi.

Inainte ca negurile să se fi ivit — pustnicul venise în pustiul acesta în timpul iernii — aflase liniștire și distracție în lumina statornică a unui far, care se afla cam la o milă mai jos de locuința lui, pe înălțimea unui cap stâncos. Chiar și în nopțile cele mai întunecate și în vuetul cel mai aprig al furtunii, lumina aceea de far îi vorbea ca o pildă de o răbdare neistovită și de o hotărîre de nestrămutat.

După trecerea lunii a treia a surghiunului său de bună voe, se văzu nevoit să recurgă la oarecare tovărășie omenească. Silit să-și prepare singur mâncarea — pe care, gătită dealtcineva, ar fi consumat-o făr' de grijă și mecanic — ajunse să-i fie silă, în bolnăvicoasa lui sensibilitate, de toată zădărnicia și josnicia vieții de toate zilele. De murit, nu dorea încă să moară, și cum nu avea alegerea decât între suportarea unei tovărășii omenești sau să moară de foame, se hotărî să aleagă răul dintâi. O Indiană, atât de urîtă încât abia de s'ar fi putut desluși la ea

indicii de trăsături omenești, îi îndeplinea, la anumite ore, obișnuitele trebi casnice. Când nu venea, lucru care se întâmpla destul de des, nu mânca.

Aceasta era starea psihică și fizică a „omului dela țărm" la 1 Ianuarie 1869.

2.

După o săptămână de ploaie și vânt, urmă o zi liniștită și senină. Departe de tot la orizont, abia se mai zărea câte un noruleț alb.

Peste dunele joase de nisip, înainta cu greu, dinspre colonie, o trăsură închisă, care se opri la o milă engleză de locuința pustnicului.

— Cred că aici trebue să-mi dați drumu', zise vizitiul, strângând hățurile, ca să-și mai tragă sufletul bieții lui cai ce gâfâiau obosiți. Nu mai e chip de înaintat.

Din cuprinsul trăsurii veni un amestec ciudat de sunete: ceva ce aducea a înjurătură, un protest plângăreț, isteric, precum și câteva exclamații ascuțite de nemulțumire femeiască; dar vizitiul nu se mișca. Instârșit se arătă la fereastră un cap bărbătesc și se răsti la vizitiu:

— Ia ascultă! Ți-ai luat însărcinarea să ne duci la casa ceea! Mai e până acolo cel puțin o milă!

— Păi da, o milă — sau cam așa ceva, răspunse vizitiul, încrucișându-și picioarele cu sânge rece.

— La ce atâtea vorbe! In nici un caz nu pot merge prin nisipul ăsta și căldura asta

îngrozitoare ! zise repede, și cu glas poruncitor, o voce femeiască. Apoi mai adăogă sensibilă : — A, nu zău, pustietatea asta ar fi cel din urmă loc pe care aș merge pe jos !

— Da' nici nu-l fac — odată cu capul !

— Dar asta întrece orice închipuire ! Omul ăsta se'ntrece cu gluma.

Era demn de observat că vocile călătorilor, deși trădau deosebirea de vârstă și de sex, aveau totuși o asemănare ciudată și că cea mai distinctă caracteristică a lor era un anumit ton țipător, gâlcevitor.

— Eu cred că mi-am chinuit gloabele destul ca s'o întindă pân' aici, mai mult d'atâta nu mai merge, urmă — vizitiul ; — și cum timpul e prețios, cel mai bun lucru ce l-ați putea face ar fi să coborîți îndată.

— Mișelul n'o fi având de gând să ne lase aici, singuri în mijlocul nisipului ? întrebă vocea femeiască, cu revoltă în glasul ei ascuțit.

— Vizitiu, ne aștepți aici, continuă îmbunător un glas bărbătesc.

— Cât timp ? întrebă vizitiul.

In trăsură avu loc o consfătuire. Cuvintele : S'ar putea să ne arate ușa !" — „Durează poate toată noaptea, până să-l facem să-și bage mințile'n cap !"

— „Prostii ! In zece minute s'a rezolvat toată chestia !" se auzea prin fereastra trăsurii. In vremea asta vizitiul se așeză comod pe capră și începu să șuere un cântecel cu răbdător dispreț față de niște pasageri atât de **distinși**, încât nici nu știau ce voiau și care le era ținta călătoriei. In sfârșit se ivi iar capul masculin și zise, cu un ifos menit să-i salveze demnitatea :

— Ne urmezi încet și-ți adăpostești apoi calul în grajd sau în șopron, până ce-om avea iar nevoe de d-ta.

— Vizitiul izbucni în hohote de râs ironic.

— Ha-ha-ha — în grajd sau în șopron — firește. Dar fiindcă ochii mei sunt în minutul ăsta cam slăbiți, poate că vreunul din d-voastră, domnișorilor, ar vrea să fie atât de bun să-mi arate grajdul sau șopronul „Judecătorului". Hi, hi !... Da, zău, fiți mă rog atât de buni !... Hi !... Da, da, dați-mi o mână de ajutor să găsesc șopronul sau grajdul în care să-mi pot adăposti dobitoacele !

Vorbele astea erau oarecum o conversație pe care o ținea cu caii lui care, ca și el, în toată vremea asta nu se mai clintiseră din loc.

In clipa aceasta, coborî revoltat vorbitorul de adineauri, rotofei, plin de demnitate, și bătrânel, urmat numaidecât de restul companiei, care consta din două doamne și un domnișor tânăr. Una din doamne era trecută de vârsta dar nu și de moda tinereții, și rochia ei pariziană sta lipită artistic, dacă nu și grațios, de formele închircite, distinse, ale trupului ei. Doamna mai tânără, probabil fiica ei, era plinuță și frumoasă și te despăgubia printr'o oarecare picanterie și vioiciune încântătoare de nasul de vultur și de aristocratica uscăciune a mamei sale. Domnișorul era tânăr, subțirel, posedând toate ciudățeniile familiei, altminteri un tip șters, totuși.

Ca la comandă priviră cu toții ținta, spre locul arătat de biciul vizitiului. Privirile lor nu întâlniră nimic altceva decât conturul gol, rece, dreptunghiular, al colibei „omului

de la țărm". Tot restul nu era decât părăgini, bărăgan, pe care nu se distingea niciun obiect mai înalt decât micile tufișuri de buruieni sărăcăcioase și rare, care-l acopereau din loc în loc. Stăteau locului disperați și părăsiți, până când hohotul de râs ironic al vizitiului făcu loc unei dispoziții mai împăciuitoare. Omul binevoi acum să le dea unele sfaturi.

— Acu, zise el însfârșit, nu știu dacă e chiar vina dv. că nu cunoașteți țara asta atât de bine ca și pe a dv.. Eu am să duc trăsura la Backer, în susul fluviului,

să le mai dau ceva nutreț cailor, apoi am să cobor pe lângă malul fluviului și am să vă aștept. O să mă puteți vedea dela cabana „Judecătorului".

Și, fără ca să mai aștepte vreun răspuns, întoarse capetele cailor spre fluviu și porni la drum.

Acelaș țipător talmeș-balmeș de protest, care se auzise adineauri din trăsură, se ridică acum din nou din grupul așezat în nisip. Zadarnic. Vizitiul da bice cailor. Urmă atunci un potop de învinuiri și reproșuri.

— E vina ta, ar fi trebuit să-i scrii și să-l poftești să facă bine să vie, să se întâlnească cu noi la Colonie.

— Dar chiar tu ai ținut să-i faci o surpriză.

— Eu — Doamne ferește!

— Ș'apoi știi doar prea bine că, dacă i-am fi dat de veste din vreme despre vizita noastră, ar fi purtat cu siguranță de grijă să nu dea ochi cu noi.

— Desigur, s'ar fi refugiat într'un loc și mai imposibil ca acesta.

— Loc mai oribil ca ăsta nici că s'ar putea să mai existe.

Şi gâlceava urmează tot pe tonul ăsta.

Dar era limpede ca ziua că nu le mai rămânea alta de făcut decât să-şi urmeze drumul; şi aşa, tot ciorovăindu-se, porniră unul în urma celuilalt spre cabana îndepărtată, afundându-se până 'n glezne în nisipul moale. Din când în când cearta era întrepunctată de câte un oftat şi abia la un ţipăt uşor al doamnei mai bătrâne se opriră din marş.

— Unde-i Marie?

— A fugit înainte! gemu domnişorul cel tânăr.

Marie, într'adevăr, după ce adăugase şi ea muşcătoarele ei contribuţii la discuţia generală, o luase la fugă înainte. Dar vai! după ce această Camilla fugară mătură cu trena rochiei vreo două sute de metri de nisip, nimeri într'un tufiş de mărăcini şi, nemai putând înainta de usturime, se aşeză în nisip, furioasă. Când restul grupului o ajunse în sfârşit cu chiu cu vai, Marie îşi muşcă buzele roşii, plescăi din limbă şi ciripi: — Arătaţi curat ca nişte curci plouate în toaletele voastre de gală.

De fapt tabloul pe care-l înfăţişau pedestraşii aceştia exotic împopoţonaţi, făcea o impresie cam ciudată în cadrul acesta sever: mare, cer, nisip.

Doamna mai în vârstă se simţi înţepată de observaţia ironică a dulcii sale fiice şi întâmpină dârză: — Vezi mai bine de tine: Rochia ţi-e prăpădită, părul ţi s'a desfăcut, pălăria îţi atârnă 'n ceafă şi pantofii — pen-

tru numele lui Dumnezeu, Marie, ce ți-ai făcut pantofii.

Marie tocmai scosese de sub rochie un picioruș drăgălaș, numai în ciorap. Subțirel și tot atât de îndrăzneț arcuit ca și nasul ei aristocratic.

— Pantoful, de, trebue să fie înfundat pe drumul între noi și trăsură, răspunse ea. Dick ar putea să se întoarcă să mi-l caute și totdeodată și broșa d-tale, mamă. Dick e băiat atât de serviabil.

Dick bombăni, totuși făcu cale întoarsă, anevoie, în zig-zag, dar după un timp oarecare tot se întoarse cu pantoful pierdut.

Mai bine aș face să-mi duc pantofii în mână, ca fetele dela bâlciul din Saumur; căci în curând o să trebue s'o luăm peste apă zise domnișoara Marie, care-și uită propria spaimă, amuzată de groaza pe care o stârnise la mama ei, arătându-i o suprafață îngustă de apă care se adâncea între ei și cabană.

— Asta e fluxul, zise domnul mai în vârstă. Dacă vrem să trecem, apoi trebue să ne grăbim; dați-mi voie, doamnă.

Și, înainte ca ea să fi putut răspunde, el își ridică în brațe pe matroana uluită, pornind galant spre apă. Drăguța de Marie aruncă o privire plină de tâlc asupra fratelui ei care — firește, cu vizibilă rezistență, îi făcu acelaș amabil serviciu. Dar Marie, cu privirea ageră, își ținea ochii ațintiți asupra domnului mai în vârstă care înainta în fața ei și, când îl văzu dispărând până la subsuori, tot atât de subit pe cât de misterios, ea sări, fără a sta măcar o clipă pe gânduri, din brațele ocrotitoare

ale fratelui ei— faptă care-l aruncă de-a berbeleacu 'n apă — și'ncepu să bălăcească grăbită prin apă spre malul opus, unde avu prilejul să-l tragă pe domnul mai în vârstă din gaura în care se afundase în bună parte. Apoi salvă pe mama ei, care, purtată de rochiile ei, plutea pe fața apei ca un nufăr uriaș și multicolor. Dick o urma dar cu o singură jambieră.

— Câteva după aceea se aflau cu toții, nevătămați și zdraveni, pe malul celălalt.

Doamna mai în vârstă izbucni în plâns, Marie într'un râs isteric. Dick, cu vocea lui de bas, bombăni o înjurătură care se pierdu în vuetul Oceanului, care acum se auzea; domnul mai în vârstă, al cărui obraz înfloritor pălise din cauza apei sărate și a cărui demnitate părea fleșcăită de tot de baia pe care o luase, declară că crede că trebue să fi fost nisipuri plutitoare.

— Așa și trebue să fi fost, spuse o voce liniștită în dosul lor. Ar fi trebuit s'o luați dealungul dunelor de nisip, cale de o jumătate milă, până jos la îmbucătură.

La sunetul vocii, toți întoarseră capetele. Era vocea omului dela țărm. Ca la comandă săriră cu toții în sus și strigară într'un glas: — James! Domnul mai în vârstă zise: —Domnule North! încheindu-și haina peste cămașa udă și recăpătând într'o măsură oarecare demnitatea lui de mai nainte.

Se născu o tăcere, în care timp omul dela țărm îi privi cu seriozitate. Dacă intenția lor fusese ca să-i reamintească, prin apariția lor personală, în chip plăcut de o lume și o viață de afară, voioasă, strălucitoare, sensuală, apoi intenția aceasta căzuse,

curat în baltă, și de asta își dădeau deplin seama. Deoarece și ei aveau totdeauna în grad înalt preocuparea aparențelor externe, simțiră că arătau ridicoli, ca niște oi rătăcite, și că el era stăpân pe situație. Conștientă de această situație demnă de compătimire, doamna mai în vârstă izbucni în lacrimi neprefăcute. Marie roși ca focul până'n rădăcina părului iar Dick, copleșit de o ursuză neliniște, nu mai ridica ochii din pământ.

— Cel mai bun lucru ar fi s'o pornim înainte! zise omul dela țărm după scurtă gândire, și să veniți cu mine sus, la cabană. Nu vă pot oferi alte haine dar v'ați putea usca la focul meu, pe ale dv. ude.

Porniră cu toți, după ce mai exclamară odată în cor: „James!", dar de astădată cu vădită strădanie ca să-și amintească micul discurs pe care și-l ticluiseră și și-l studiaseră din vreme. Doamna mai în vârstă merse chiar atât de departe încât bătu din palme, exclamând: — Doamne, James, doar nu ne-ai uitat — o James!; domnul mai tânăr, încercă să-l câștige cu un cordial: — Iată-ne, frate Jim! — dar care ieși rostit pe specificul ton țipător al familiei; doamna cea tânără, dimpotrivă, îi aruncă o privire semi-examinatoare, semi-cochetă iar domnul cel bătrân începu cu vorbele: — Dorința noastră cea mai arzătoare, domnule North... Dar era osteneală zadarnică, căci domnul James North sta în fața lor cu brațele încrucișate și-i privea pe rând cu sânge rece.

— In ultimele douăsprezece luni, ce-i drept, nu m'am prea gândit mult la voi, zise el calm, — dar de uitat nu v'am uitat.

Porni cu câţiva paşi înaintea lor; ceilalţi îl urmară în tăcere. In timpul acestei scurte convorbiri, recunoscură că-şi recăpătase deplin dominaţia şi independenţa din trecut, faţă de care ei se revoltaseră. Mai mult, din cauza acestui semi-eşec al primei lor tentative, umblau înciudaţi şi răzleţi, în timp ce-l urmau pe James North spre casa lui.

Un foc luminos ardea în vatră. Repede fură improvizate scaune din câteva lăzi şi butuci. Doamna cea bătrână, odată cu lacrimile îşi usca poalele rochiei, adunându-le peste genunchi, aşa încât nu era tare neasemănătoare unei fantoşe exagerat de împopoţonate. Domnişoara Marie, dintr'o singură aruncătură de ochi, îşi dădu seama de înfăţişarea sărăcăcioasă a casei şi-şi aţinti apoi privirea în ochii lui James North. Acesta, cel mai calm din întregul grup, sta serios şi aşteptând răbdător în faţa lor.

— Ei, James, începu doamna mai în vârstă pe un glas destul de ridicat — nu ai nimic a ne spune după toate necazurile şi supărările pe care ni le-ai pricinuit? Ştii — ai oare cea mai mică ideie de ceeace faci, de enorma prostie pe care o săvârşeşti şi de cele ce spune toată lumea de asta? Cum?... Dar bine, sfinte Dumnezeule — nu mai ştii poate, cumva, cine sunt eu?

— D-ta eşti văduva fratelui tatălui meu, tanti Marie, răspunse James calm. — Dacă fac o prostie fie cât de mare, ea nu mă priveşte decât pe mine. Dacă m'aş sinchisi de ceeace spune lumea n'aş fi aici; şi dacă aş fi iubit cât de cât societatea sau aş fi preţuit-o câtuşi de puţin, atunci aş fi rămas să trăesc în mijlocul ei.

— Lumea spune că ai fi fugit de societate ca să te dedai, în singurătate, durerii și jelii tale din cauza unei creaturi netrebnice — din cauza unei femei care te-a exploatat, cum a mai exploatat și pe alții și apoi i-a aruncat încolo; din cauza unei — —

— Din cauza unei persoane suspecte, interveni Dick, care în timp ce-și usca cizmele lui patentate se aruncase pe patul lui James, da, suspecte, care, precum toată lumea bine știe, n'avusese niciodată intenția. — — Aci întâlni privirile lui James North, așa că nu mai îndrăzni decât să mai îngâime ceva ca: — Toată povestea e prea naivă ca să se mai vorbească de ea, și recăzu din nou în tăcere.

— Știi, își urmă d-na North logosul, — că noi și toate rudele tale am cam închis ochii la toată purtarea ta destul de shoking față de femeia ceea; că eu însumi le vorbeam tuturor de chestia ta ca de un simplu capriciu tineresc și că, astfel, s'a evitat scandalul. Și când aventura a ajuns la punctul culminant, și ea însăși ți-a prilejuit să rupi relațiile, cum ar fi și fost lucrul cel mai inteligent; căci atunci toată ocara ar fi căzut asupra ei — ceea ce pentru ea n'ar fi fost ceva nou, căci era obișnuită cu dealdeastea — ne pomenim că tu — tu, James North! — în prostia ta lași toate și fugi, ca prin pozna asta nebunească să vâri în ochi fiecăruia cât de serioasă era toată povestea și cât de adânc te lovise în inimă. Și, pe deasupra, trebuia să vii încoace, în locul ăsta îngrozitor, singur și pustiu — într'un loc unde, ca să ajungi trebuie mai întâi să te îneci pe jumătate, și pe care cu siguranță că nu-l

poţi altfel părăsi decât înecându-te deabinelea!... Oh, nu vorbi, te rog! Nu vreau să aud de nimic — e zău, prea de tot, prea de tot, prea de tot!

Victima acestui potop de vorbe, nici nu rostise vreun cuvânt, nu clintise vreo fibră măcar.

— Mătuşa d-tale, domnule North, vorbeşte cam iritată, zise domnul mai în vârstă. — Cu toate astea sunt de părere că, în esenţă, situaţia nenorocită la care v'a adus extravaganţa dv., nu a descris-o în culori prea exagerate. Nu cunosc motivle care v'au împins la pasul acesta; ştiu numai că argumentul opiniei publice ar fi absolut insuficient ca să te convingă. Dar d-ta eşti încă tânăr. Mai ai viitorul înaintea d-tale. Nu trebuie să accentuez cât de mult purtarea d-tale actuală, poate primejdui acest viitor. Dacă cumva crezi că ţi-ar putea fi de cine ştie ce mare folos purtarea d-tale — fie chiar şi numai pentru propria d-tale satisfacţie.

— Perfect de just; dacă ai putea ajunge la, fie ce-o fi prin purtarea asta! îl întrerupse d-na North pe orator.

— Poate c'ai crezut vreodată că ea o să se întoarcă la tine —! Dar o persoană de soiul ei nu face una ca asta. Unor astfel de femei le trebuie variaţie. Ha, ha, variaţie! încheiă subit Dick şi recăzu după asta pe butucul pe care şedea.

— Asta-i tot ce aţi venit să-mi spuneţi? întrebă James North după o scurtă şi răbdătoare tăcere, privindu-i la rând.

— Asta-i tot! ţipă d-na North. — Nu ţi-e cumva destul!?

— Nu-i destul pentruca să-mi schimbe

deocamdată hotărîrea şi să părăsesc locul de refugiu actual, răspunse rece.

— Vrei să spui cumva prin asta, că ţii cu tot dinadinsul să-ţi continui toată viaţa nerozia —

— Pentru ca autorităţile să te publice în ziare ca mort, cu adăugire de tot felul de amănunte.

— Şi pentruca ea să citească toate tristele amănunte şi să afle cât i-ai fost tu de credincios — cu toată necredinţa ei!

Această din urmă săgeată veni dela dulcea Marie, care-şi muşcă totuşi repede buzele când simţi că dase greş.

— Pare-mi-se că asta-i tot ce s'ar fi putut spune în chestia asta, urmă James, calm. Vreau bucuros să cred că intenţiile dv. sunt tot atât de onorabile pe cât vă e zelul. Să nu mai vorbim despre asta, urmă el oarecum obosit. Refluxul se apropie şi vizitiul dv. vă face semnale de pe mal.

Era cu neputinţă să se mai îndoiască cineva de neclintita hotărîre a acestui om, cu atât mai mult că opunea dorinţelor grupului o blajină dar cu atât mai îngrijorătoare indiferenţă. Le întoarse spatele când îi văzu adunându-se repede în jurul domnului mai în vârstă şi când, fără voia lui, îi isbiră auzul expresii ca acestea: — Trebuie că nu-i tocmai în toate minţile", — „da, e de datoria d-tale s'o faci!"; — e „nebunie curată!"; — „ia uitaţi-vă cum întoarce ochii pe dos!; — „Dick are cuvântul!" şi aşa mai departe.

— Incă un cuvânt, domnule North, zise domnul mai în vârstă, puţin cam solemn, ca să-şi ascundă contrarierea momentană. — N'ar fi cu neputinţă ca purtarea d-tale să

încredinţeze pe unii oameni, cu mai mult simţ practic decât al dv., că se află în faţa unei turburări a funcţiunilor spirituale şi a unei manii temporare — şi să nu le rămână altceva de făcut — oricât v'ar fi de amici — decât să vă pună într'o anumită situaţie juridică — —

— Să mă declare nebun, îl întrerupse James North, cu uşoara nerăbdare a omului căruia îi vine mai uşor să curme o conversaţie interminabilă decât să combată un argument. — Sunt de altă părere. Ca sfetnic juridic al mătuşii mele ştiţi că în cursul anului din urmă i-am donat ei şi familiei sale cea mai mare parte din averea mea. Nu pot crede că un advocat atât de înţelept ca d. Henry Carter să-şi dea vreodată consimţământul la o procedură care ar anula donaţiunea aceea.

Marie izbucni într'un hohot de râs de atâta răutăcioasă satisfacţie, încât James North îşi îndreptă pentru întâia oară cu oarecare interes ochii asupra chipului ei. Ea roşi sub privirea lui dar i-o înapoiă cu o fulgerare de baionetă. Grupul porni încet spre uşă. James North îi urmă.

— Vasăzică, asta-i ultima ta declaraţie? întrebă d-na North, autoritară, oprindu-se în prag.

— Iertaţi, n'am înţeles — zise James pe jumătate absent.

— Dacă asta-i ultima ta declaraţie.

— Ultima.

Doamna North alergă furioasă câteva zeci de paşi. Pentru James lucrul avu urmări neplăcute, căci asta înlesni o procedare individuală în ultimul atac. Dick făcu începutul.

— Hai zău, vino cu noi ! zise el. — Știi, pentru **ea,** pentru **persoana** vreau să zic, e deajuns să dai un mic anunț la ziar ; cât despre bătrână, o să se moaie ea cu încetul, dacă ești prevăzător să te mai arăți din când în când !

După ce Dick se depărtă șchiopătând, domnul Carter crezu că, cu toată firea prea sensibilă a lui James North, chestiunea s'ar putea aranja cel mai bine la ureche.

— Cu siguranță că ea așteaptă să te întorci, începu el. Părerea mea personală e că n'a părăsit San Francisco. Cu femeile astea nu poți niciodată știi, cum stai.

Dupăce urechile lui James North absorbiră cu indiferență și această din urmă părere, se părea însfârșit mântuit. Marie ajunsese din urmă pe mama ei dar, dupăce trecu vadul și o colină prielnică o ascunse privirilor celorlalți, picanta tânără apăru subit pe dună și North se pomeni deodată față 'n față cu ea.

— Și chiar nu te întorci cu noi ? întrebă ea cu ton hotărît.

— Nu.

— Niciodată ?

— Asta n'o pot spune.

— Ia spune-mi, ce anume au anumite femei, de le iubesc bărbații până 'ntr'atât ?

— Iubire ! răspunse James calm.

— Nu, nu se poate să fie asta — iubire nu-i !

James privi peste și în jurul colinei de nisip, făcând o mutră plictisită.

— Oh, las' că mă duc eu. Numai o clipă, Jim ! Eu nici n'am vrut să viu cu ei. M'au târît aproape cu deasila. Rămâi cu bine !

Ea înălță în sus spre el obrazul arzător și ochii ei strălucitori. El se aplecă spre ea și depuse pe obrazul ei superficiala sărutare de rubedenie.

— Nu, nu așa ! exclamă ea înciudată apucându-l de încheetura mâinilor cu degetele ei lungi și delicate ; — nu așa să mă săruți, James !

Și cu o fugară, aproape fantomatică zvâcnire în colțurile ochilor triști, el lipi ușor buzele de ale ei. La această atingere ea își încolăci brațele în jurul gâtului lui, își apăsă buzele arzătoare și obrazul încins de al lui, de fruntea lui, de obrajii lui, ba chiar și de bărbia și gâtul lui și — cu un hohot de râs sonor, dispăru.

3.

Dacă rudele lui James North nutreau cât de cât speranța că vizita lor ar putea reînsufleți în el dorința reîntoarcerii în lumea pe care ei o reprezentau, atunci speranța aceasta era să se dovedească în curând cu totul zadarnică. Singurul rezultat al acestei atingeri cu lumea din afară fu să-l atașeze și mai tare de singurătatea care-l apăra ; da, acum prinse chiar drag de cabana inconfortabilă și dunele goale de nisip, care se arătaseră atât de neospitaliere cu rudele lui.

Mișcarea și efortul pe care le necesita satisfacerea modestelor lui cerințe, silindu-l să pescuiască și să vâneze, îi conservau de minune sănătatea trupească. Nici când prie-

ten al libertății brutale sau al unei exagerate vieți primitive, gusturile lui rafinate și preferința lui pentru o viață casnică îl feriseră să devie un om sălbatec al naturii; și deoarece nu fusese niciodată un sportman, nu se dedică nicidecum vânătoarei cu înfrigurarea unui atare. Chiar și animalele neraționale descoperiră această taină a lui; și când uneori pășea posomorît pe bărăgan, cerbul roșcat și elanul îi tăiau drumul făr' de frică, de par'că știau că n'o să le facă vreun rău; când, cufundat în gânduri, se lăsa legănat de undele fluviului, stoluri întregi de păsări sălbatice obișnuiau să se coboare în jurul cârmei sale neprimejdioase.

Astfel trecu cea de-a doua iarnă a vieții sale de pustnic și, odată cu desprimăvărarea, veni o furtună care rămase înscrisă în istoria acelui ținut de coastă și de care se mai pomenește și azi. A smuls din rădăcini dealungul fluviului copaci uriași și lăstarii încă slabi ai vieții noi, care începuseră să se înfiripe cu încetul. Către amiază, norii fugari se adunară în mormane năvalnice, ca apoi să se desfășure deodată, ca o uriașă pătură de nepătruns, peste toată tăria. Oceanul se făcu sur și subit, bătrân și sbârcit. Atunci răzbubui prin văzduh un urlet rostogolit — un amestec de canonadă depărtată, de dangăt de clopote înebunite, de uruit de multe care grele, de trunchiuri de copaci ce gem și de frunzet foșnitor. Către înserat, uraganul atinsese punctul lui culminant și peste un sfert de ceas totul era cufundat în beznă; chiar și băncile de nisip albe își pierdură conturele, și mare, țărm și cer se

aflau în prada unei năprasnice, neîndurate, necruțătoare puteri a naturii.

Era aproape miezul nopții când, un gând brusc, îl făcu pe James să sară în picioare. Dar dacă ea era expusă furiei unei asemenea nopți de furtună? Ce putea el face ca să-i sară în ajutor? Poate chiar în clipa aceasta, când el ședea aci în tihnă — dar ce era asta? N'o fi fost împușcătură?... Nu! Ba da, precis că a fost împușcătură...

Dădu în lături, cu o smucire, zăvorul dar puterea vijeliei și nisipul îngrămădit acolo de vânt ținea ușa înțepenită, ca bătută în cue. După o nouă sforțare înfrigurată, izbuti să caște ușa într'atât ca să se poată strecura afară. Dar în aceeași clipă vijelia îl înhăță ca pe o pană și-l repezi cu furie, în bancul de nisip. Teafăr dar neputincios să facă o mișcare, rămase întins așa, trăgând cu urechea la miile de glasuri ce păreau că urlă în vuietul uraganului — totuși fără să poată desluși în haosul sălbatic vreun sunet cunoscut. Abia într'un târziu, reuși să se întoarcă la cabană târîș, cu fața măturând pământul. După ce încuiă bine, se trânti pe pat...

Deodată se trezi dintr'un somn neliniștit. Il zmulse din somn o frământare ciudată, niște izbituri violente, care păreau că vor să zmulgă căsuța din temelii. Sări în picioare — și se pomeni în apă până deasupra gleznelor. La lumina focului pâlpâind din vatră, văzu cum picura și șiruia apa prin crăpăturile pereților de lemn și cum se aduna în fața căminului într'o băltoacă. Pe apă plutea, încoace și'ncolo, un petec de hârtie rupt dintr'un plic. Să fi fost oare revărsarea fluviu-

lui zăgăzuit?... Mult n'avea să mai rămâe la 'ndoială. La o nouă izbitură în creasta casei, un val de apă înspumată năvăli în casă pe coş, împrăştie prin toată încăperea jăratecul focului şi-l lăsă în cea mai adâncă beznă. Un strop de spumă îi sărise pe buză. Era sărat. Marea se revărsase peste ţărm şi se năpustea asupra sihastrului.

Mai exista oare vreun loc unde să se poată refugia? Nu! Cabana era situată pe punctul cel mai înalt al plajei iar adâncitura laterală, prin vadul căreia trecuseră, 'n timpul fluxului, ultimii lui musafiri, era doar o întindere spumegândă de apă, în vreme ce gura fluviului din dosul lui, era una cu Oceanul. N'avea încotro: trebuia să aştepte.

Lipsa completă de perspective a situaţiei lui era, pentru un bărbat cu firea lui, atât de deosebită de a celorlalţi oameni, un izvor de tărie răbdătoare. In el era încă puternic instinctul conservării dar nici nu se temea de moarte şi nici n'avea presimţirea unui sfârşit apropiat. Totuş, dacă moartea ar fi venit, ar fi fost o soluţie simplă a problemei care-i revoluţionase toate gândurile, tăbliţa cu toate socotelile ar fi fost ştearsă şi gata. Şi cu această credinţă simplă şi fatalistă — singura lui credinţă — ciudatul om se îndreptă iar bâjbâind spre patul lui, se întinse pe el şi în câteva clipe şi adormise.

Afară vijelia mugea înainte. Talazurile vâjâitoare se mai izbiră odată de colibă dar era vădit că, odată cu sosirea fluxului, uraganul începuse să bată în retragere...

Când se trezi North, trecuse de vremea prânzului şi soarele strălucea pe cer. Câtă-

va vreme rămase într'o lenevească plăcută, îndoindu-se par'că dacă e mort sau mai e viu; dar în fiecare nerv şi în fiecare fibră simţea o nemărginită pace, o linişte cum nu mai simţise din vremurile copilăriei, o uşurare de nespus caşicum i s'ar fi luat ceva de pe inimă — sigur nu ştia ce. Işi dădea seama că zâmbea — şi totuş perna lui era udă de lacrimi, dintre care unele îi mai licăreau în vârful genelor. Deoarece movila de nisip tot îi mai bloca uşa, el sări sprinten pe fereastră.

Câţiva nori răzleţi pribegeau încet pe cer, năframele de pace ale marei tihne ce se răspândise peste mare şi peste uscat. Peisagiul era aproape de nerecunoscut. In fluviu se formase un dig nou iar un îngust banc de nisip, care străbătea lagunele şi valea până la malul fluviului şi de-acolo mai departe pe uscat, părea că întinde o punte care îl apropia iar de omenire. Toate acestea îi pricinuiră o bucurie proaspătă şi copilărească; revăzu cu bucurie şi un bătrân copac dezrădăcinat pe care fluviul îl adusese şi-l reluase în diferite epoci, ca pe un prieten mut al singurătăţii, plecat şi revenit. Acum părea că se tolănise pentru totdeauna în nisipul de lângă cabana lui.

Rădăcinile-i impunătoare, erau încununate cu ierburi de mare împletite şi încâlcite între ele şi cu lujerele lungi şi întortochiate ca nişte şerpi ai algelor; între două rădăcini, care se încrucişau, era prins un coşuleţ de portocale din bambus, aproape nevătămat. Când se apropiă să-l ia, North auzi un ţipăt ciudat — cu totul altfel decât toate sunetele pe care le auzise până acum pe

pustiile bancuri de nisip. Crezând că e vreo pasăre ciudată marină, prinsă în plasa ierburilor de mare, dădu fuga la coş şi se uită înăuntru. Coşul era pe jumătate umplut cu muşchiu de mare şi cu alge bățoase. Ţipătul se repetă. North dădu în lături algele şi văzu... nu o pasăre rătăcită, ci un copil viu, un copil omenesc !

Când îl scoase din scutecele lui umede, văzu că trebuia să aibă vreo opt-nouă luni. Cum şi când fusese adus acolo sau ce putere condusese acest leagăn ca din basme până drept în fața uşii lui, nu putea ghici ; dar în orice caz trebuise să fi ajuns acolo încă din zorii zilei, căci trupşorul îi era cald de razele soarelui iar scutecele îi erau aproape uscate.

Ca să-l învelească în haina lui, să alerge cu el în colibă, cu grozava convingere că acolo, pentru copilaş, nu se putea face nimic, să se repeadă apoi din nou afară — pentru toate acestea nu avu nevoie decât de câteva clipe. Vecinul lui cel mai apropiat era Trinidad-Joe, un tăetor de lemne, care locuia la trei mile mai sus pe fluviu. Işi amintea nedeslușit că acela era tată de familie. Să ucidă aproape pe copil cu câteva picături din sticla lui de Whisky, să-şi despotmolească barca din mocirlă şi să vâslească în sus pe fluviu, cu mititelul găsit de el, se chema, oricum, a face cel puțin ceva.

După jumătate de oră ajunsese la coliba singuratică a lui Trinidad-Joe şi, după cele câteva flori modeste care trecuseră prin gardul de răchită şi după belşugul de rufe ce fâlfâiau pe frânghie, cunoscu că presu-

punerea lui referitoare la situaţia de gospodar a lui Trinid-Joe, fusese justă.

Uşa la care bătu se deschise, lăsându-l să vadă o cameră curată, modest mobilată, şi o femeie zveltă de vreo douăzeci şi cinci de ani. Cu o stângăcie necunoscută lui până acum, North povesti, bâlbâindu-se, împrejurările găsirii copilului şi arătă scopul vizitei lui. Mai înainte ca el să fi sfârşit bine vorba, femeia îi luase, aproape pe nebăgate de seamă, prin cine ştie ce truc femeiesc, copilul din braţe şi, pe când el se oprise cu sufletul la gură, ea izbucni într'un râs zgomotos. North încercă să râdă şi el; dar încercarea dădu greş.

După ce îşi ştersese lacrimile de pe o pereche de ochi sinceri şi ascunsese la loc două şiruri de dinţi albi şi tari, femeia spuse: — Ia te uită! N'ei fi fiind d-ta pustnicul care locueşte singur cuc pe limba de pământ— ia spune, zău?

North se grăbi să recunoască tot ce se cuprindea în această afirmaţie.

— Şi atunci ţi-a adus cineva un pruncuşor ca să-ţi ţie de urât!...

Aci luă o înfăţişare ca şi cum n'ar mai fi lipsit decât un fir de păr ca să recadă în râsul de mai 'nainte, apoi adăogă ca pentru a explica purtarea ei: — Când te-am văzut vâslind încoace — pe d-ta, făptură mai sfioasă decât cerbul în timpul verii — mi-am spus: E bolnav. Dar un copil în scutece!...

O copilă. North se simţi pornit aproape s'o urască. O femeie care nu putea vedea din tot tabloul acesta mişcător — ba chiar aproape tragic, decât numai partea comică

— făcând încă haz pe socoteala lui — o astfel de femeie făcea parte dintr'o altă rasă omenească decât cea pe care o cunoscuse până acum. Deși din fire nepăsător până în cel mai înalt grad față de observațiile și criticile celor de o teapă cu el, râsul răutăcios al acestei femei simple îl jignea totuși mult mai adânc decât pe vremuri vorbele batjocoritoare ale verișoarei sau mătușii sale. Deaceea, observă cu o oarecare demnitate țeapănă, că pruncul ar avea nevoe de hrană. — E încă mic de tot, adăogă el; și mă tem că n'are să se poată lipsi de hrana lui naturală.

— Bine, dar de unde s'o luăm? întrebă femeia.

James North șovăi și se uită primprejur. Fără îndoială că era pe undeva prin casă un copil sugaciu!...

— Credeam că d-ta... bâlbâi el, simțind că jena îl făcea să roșească. Credeam... că dacă d-ta — adică mă gândisem.—

Se întrerupse brusc, căci ea își vârâse un colț al șorțului în gură, dar prea târziu pentru a opri râsul care se și revărsa nestăvilit din gâtlejul ei. Când mai putu răsufla puțin, ea spuse: — Doamne sfinte, acum nu mă mai mir că lumea te ține drept un pustnic!... Eu sunt fiica nemăritată a lui Trinidad-Joe, și singura făptură de sex feminin din casă. Orice tont ți-ar fi putut spune asta. Și tare aș vrea să văd cum ai putea d-ta face scamatorie să scoți pe mânică, din câte ți-am spus eu, un copil în fașe.

Furios în sinea lui dar păstrând o aparență politicoasă, James North își ceru scuze. Regretă neștiința lui și cu o manierată ple-

căciune, făcu un gest ca pentru a lua copilul îndărăt. Dar fata îl trase repede, destul de departe ca el să nu-l mai poată ajunge.

— Nu te pripi așa, spuse ea cu grabă. Ce, crezi că's nebună să las bietul viermușor pe mâna d-tale ? Nu, d-le, una ca asta să nu-ți închipui ! Există mai multe mijloace și căi să hrănești un copilaș, decât îți închipui d-ta, tinere, cu „hrana d-tale rațională". Dumnezeule, dar nenorocit și bleg mai pare țâncul ăsta !

North mărturisi cu sânge rece că dăduse copilului, ca să-l învioreze, wisky.

— Sfântă Precistă, wisky ! Dar, știi una — wisky, nu mai miroase chiar așa a sihăstrie. In orice caz păstrez copilul și când are să vie acasă tăticul, om vedea ce-i de făcut.

North stătu la îndoială. Repulsia lui față de fată era foarte puternică dar pe altcineva nu mai cunoștea în împrejurimi și copilul avea nevoie de îngrijire imediată. In acelaș timp începea să-și dea seama ce rol ridicol juca aducând vecinilor săi, la prima vizită, un țânc găsit care trebuia îngrijit. Ea văzu că North șovăie și spuse :— De bună seamă că nu mă cunoști, iată, sunt Bessy Robinson, fiica lui Trinidad-Joe. Cred că tata — sau chiar oricare dintre băieții de pe țărm — o să-mi poată da un certificat de bună purtare dacă socotești că ar fi nevoie să ceri mai întâi informații mai amănunțite despre mine.

— Pot să te asigur, d-ră Robinson, că nu mă gândeam decât la ostneala și la povara cu care te încarc. Orice cheltueli va trebui să faci —

— Tinere, răspunse Bessy Robinson, ră-

sucindu-se brusc pe călcâie și privindu-l peste umăr cu sprâncenele puțin strânse, dacă va fi nevoie de cheltueli am să le fac eu, — sau dacă nu, nici nu vreau s'aud de copil... totuș încă nu te cunosc îndeajuns ca să-ți fac o salată dela prima noastră întâlnire. Lasă așa dar copilul aici și dacă-ți face plăcere vino iar cu barca mâine, după răsăritul soarelui —vâslitul are să-ți facă bine, ca să vezi pe copil și pe tata care are să fie acasă la ora aceia. Până atunci, cu bine!

Cuprinzând pe copil cu un braț voinic dar grațios și ținând pe celălalt — cel cu gropițe la cot — oarecum agresiv ca scut în fața micuțului, trecu repede pe lângă James North și intră într'un dormitor încuind ușa după ea.

* * *

Când James North ajunse la coliba lui,era întuneric. Pe când aprindea focul în vatră și încerca să pună la locurile lor mobilele răsturnate și aruncate deavalma și să curețe odaia de urmele furtunii din noaptea trecută, îl cuprinse pentru prima dată un simțimânt de singurătate. Nu regreta pe copil. Dincolo de sentimentul datoriei și al omeniei nu mai purta nici un interes pentru starea și viitorul acestuia. Era mai degrabă bucuros că scăpase de el. Ar fi preferat, ce e drept, o altă femeie, dar și Bessy părea destul de potrivită pentru asta. Acum își dădu seama că de dimineață nu se gândise nici măcar o singură dată la femeia pe care o iubea! Așaceva nu i se mai întâmplase în tot timpul izolării lui de un an

de zile ! Deaceea își puse în gând să se gândească din nou la ea și la amarul lui. Cuvântul „pustnic" străbătu ca o străfulgerare mintea. „Pustnic !" Cuvântul nu fusese întrebuințat într'un sens tocmai măgulitor. Bessy îi dăduse o semnificație care nu era prea depărtată de nebunie ; făcea aluzie la ceva care nu i se putea întâmpla decât unui om cu totul de rând, prost. Era oare cu putință ca oamenii să-l privească pe el ca pe un om care fusese lovit de soartă definitiv și într'un chip prea neinteresant ca să le mai vie în gând să-l învrednicească cu compătimirea sau cu tovărășia lor ? Sau ca pe un om prea neînsemnat și banal ca să facă măcar haz pe socoteala lui— sau să fi fost asta numai felul necioplit de a vedea al acestei fete simple.

Fapt e, că, în dimineața următoare, cu puțin după răsăritul soarelui, James North era din nou în fața colibei lui Trinidad-Joe. Onorabilul proprietar, un bărbat lung și slab care purta cu prisosință semnul distinctiv de colonist — sănătate proastă, hrană proastă și adâncă melancolie— îi ieși înainte cu niște maniere și cu un costum care te făceau să te gândești la un grănicer și la un marinar îmbinați într'un amestec ciudat. Când North sfârșise de povestit pentru a doua oară povestea găsirii copilului, Trinidad-Joe rămase pe gânduri.

— Pesemne, spuse el cugetând intens, pesemne că a fost pus în unul din coșulețele impermeabile și luat de valuri de pe puntea unuia din briggurile care se duc la Tahiti ca să încarce portocale. In niciun caz nu poate proveni de undeva din împrejurimi.

— Dar nu e o adevărată minune că a rămas în viață? Căci trebue să fi stat în apă ceasuri întregi.

— Briggurile acestea navighează totdeauna foarte aproape de coastă și poate că vaporul s'a sfărâmat chiar de vreo faleză din apropiere. Și cât privește salvarea copilului, asta dovedește încă odată absurditatea întâmplărilor omenești, urmă Joe cu o sentențioasă înțelepciune cinică. Dacă pe o furtună ar fi căzut depe catarg un marinar, s'ar fi înecat imediat chiar lângă vapor, pe când sugaciul care nu poate înota plutește într'un somn lin spre țărm, și unde pui că e legănat tot timpul de valuri.

North, care se simțea întrucâtva ușurat și care totuș era puțin dezamăgit că nu vedea pe Bessy, îndrăzni însfârșit să întrebe ce mai face copilul.

— Acum bine de tot, răspunse o voce prietenoasă din josul lui, și când James ridică ochii, văzu în pervazul ferestrei brațele pline, ochii albaștri și dinții albi ai fiicei gazdei. E așa de vioi și de vesel și-i e o foame de par'că de cine știe când n'a avut „hrana lui firească". Hai tăicuțule înăuntru și spune musafirului ce avem de gând să facem cu bietul prichindel; nu stați așa ci chibzuiți mai bine împreună ceva înțelept.

— Bine, venim, răspunse cu resemnare Trinidad-Joe, Bessy e de părere că poate păstra ea copilul și îngriji de tot ce are să-i fie de trebuință. Și cu toate că sunt tatăl ei, nu zic că n'ar putea. Dar când vrea Bessy ceva, vrea deabinelea, nu se'ncurcă și dintr'a ei n'o mai scoți.

— Bine zici! Dar urmează înainte, tăicuțule, că văd că tot bați în loc, strigă domnișoara Robinson cu o voioșie lipsită de orice jenă.

— Ei, atunci să regulăm și chestia asta. Noi luăm copilul iar d-ta ne dai o hârtie sau o declarație prin care ne cedezi toate drepturile și pretențiile d-tale. Ce zici de asta?

Fără să știe nici el dece, James se împotrivi cu hotărâre.

— Crezi poate că n'o să îngrijim cum se cuvine de copil? întrebă sever domnișoara Bessy.

—Nu despre asta e vorba, răspunse North, puțin cam încins. In primul rând copilul nu e al meu și deci nu-l pot dărui. A fost pus ca un zălog în mâinile mele — primele mâini în care a trecut din ale părinților lui. Socotesc că n'am dreptul să îngădui ca între mâinile mele și ale părinților lui să se interpună alte mâini.

Domnișoara Bessy plecă dela fereastră. In clipa următoare apăru în fața casei, se duse drept la James North și-i întinse o mână zdravănă.

— Fie, spuse ea, strângându-i cinstit degetele. De fapt nu ești un pustnic prea încăpățânat. Are dreptate, tata! Nu trebue să-l dea — dar o să facem împărțeală, el și eu. El să-i fie tată și eu mamă, până ne va despărți moartea sau va eși la iveală adevărata familie. Ei — acum ce mai zici?

Mai mulțumit de aprobarea acestei fete simple decât îndrăznise să-și mărturisească James North își dădu încuviințarea lui. Dacă voia acum să vadă copilașul? Da, desi-

gur că voia; și, deoarece Trinidad-Joe îl mai văzuse și mai vorbise despre el și-l pipăise, și'n timpul nopții trecute se tot ocupase cu el în fel și chip, hotărî să-și dedice o parte din prețiosul lui timp tăiatului lemnelor și-i lăsă singuri.

* * *

James North trebui să recunoască sincer că pruncului îi mergea bine. Ascultă chiar cu un interes politicos afirmația că pruncul are ca și el ochii căprui, că i-au ieșit încă dințișori și că pentru o fetiță de vârsta care părea s'o aibă, era voinică bine: și totuși North tot mai șovăia; însfârșit, când ținea deja mâna pe clanță, se întoarse spre Bessy și spuse: Domnișoară Robinson, îmi dai voe să-ți pun o întrebare ciudată?

— Câte vrei.

— De ce credeai că sunt — un pustnic?

Neprefăcuta domnișoară Robinson aplecă capul deasupra copilului.

— Dece?

— Da, dece?

— Pentrucă erai chiar un pustnic.

— O!

— Dar —

— Dar —?

— O să-ți treacă.

Și sub pretextul cusut cu ață albă că trebue să pregătească mâncarea copilașului, se retrase în bucătărie, unde domnul James North avu marea satisfacție s'o vadă când trecu prin fața ferestrei, șezând pe un

scaun cu fața ascunsă în sorț și scuturându-se de râs.

* * *

In timpul celor două sau trei zile următoare nu vizită pe Robinson ci se lăsă luat de amintirile trecutului. Și în chipul acesta, a treia zi — regretăm că suntem nevoiți să constatăm acest lucru — se înfundase din nou în starea de resemnată amărăciune în care se deprinsese să trăiască. Intermezzo-ul cu furtuna și cu găsirea copilului începu să pălească în amintirea lui, ca și vizita rudelor sale, care se ștersese cu totul.

Fusese o zi mohorîtă și umedă, și el ședea la gura sobei rumegând gânduri negre, Deodată se auzi în ușe o bătaie. Flora, sub al cărei nume înfloritor se ascundea bătrâna lui servitoare indiană, își anunța apariția, de regulă, imitând strigătul fluierarului; ea așadar, nu putea fi. Atunci i se păru că aude târșâitul pe pământ al unei rochii. Sări deodată ca ars, galben ca ceara și cu un nume pe buze. Dar ușa fu dată în lături cu nerăbdare și în fața lui stătea, cu copilul în brațe, Bessy Robinson!

Cu un sentiment de ușurare, pe care nu și-l putea explica, North îi oferi un scaun. Ea ridică întrebătoare spre el ochii-i luminoși.

— Ce ciudat arăți!

— M'am cam speriat... Știi, deobicei, nu vine nimeni la mine.

— Asta e adevărat dar ia spune, n'ai avut niciodată nevoie de un doctor?

Și deoarece nu pricepea, o întrebă și el:

— Dece?

— Pentrucă trebue să te scoli repede și să aduci unul — de aia. Copilașul nostru e bolnav. Noi nu ne ducem niciodată la doctor, nu credem în oamenii aceștia și n'am chemat niciodată vreunul — dar poate părinții copilului n'ar fi făcut tot așa. Deaceea scoală repede și du-te de-l adu.

James North se uită cu ochii mari, mirați, la domnișoara Bessy și se ridică, deși cam codindu-se și șovăind.

Bessy observă lucrul acesta.

— Nu te-aș fi deranjat pe d-ta și n'aș fi călătorit cale de trei mile englezești dacă aș avea pe cine altcineva să trimet. Dar tata e plecat la Heurka pentru ca să cumpere lemne și eu sunt singură. Hei — dar unde-ai pornit-o !

James își pusese pălăria și deschidea ușa.

— Să aduc un doctor, răspunse el mirat.

— Ai de gând să faci cele șase mile până acolo și îndărăt pe jos ?

— Se'nțelege — devreme ce n'am cal.

— Dar eu am ; îl găsești afară priponit. Nu e chiar faimoasă iapa dar când a pornit-o odată în trap, își face cursa destul de bine.

— Dar d-ta — cum o să te întorci acasă ?

— Păi, răspunse domnișoara Bessy, trăgându-și scaunul lângă foc, scoțându-și pălăria și broboada și încălzindu-și picioarele la flacăra binefăcătoare, — n'aveam de gând să plec. Mă găsești aici când te întorci cu doctorul. Du-te, dar iute, iute de tot !

Nu trebui să repete de două ori porunca. In clipa următoare James North ședea în șeaua calului domnișoarei Bessy — era o șea trainică, de dragon — și călărea într'un

tempo cât de repede cu putinţă, prin nisip. Două lucruri îi erau limpezi; în primul rând că el, sihastrul, prin faptul că se ducea să aducă un doctor unui copil bolnav şi anonim, care se găsise în îngrijirea lui, era pe cale de a intra în legături cu locuitorii coloniei şi de a se expune binevoitoarelor lor observaţiuni critice; în al doilea rând singuratica lui locuinţă se găsea în momentul de faţă în stăpânirea unei fete voinice, inculte, dar destul de drăguţă, care se poftise singură ca musafir. Aceste lucruri de netăgăduit nu izbuti să şi le gonească din minte, nici măcar prin galopul lui nebun; dar, spre lauda lui, trebuie remarcat că misiunea la doctor şi-a îndeplinit-o în modul cel mai zelos, deşi fără o înlănţuire logică, în aşa chip că acesta, în timpul călăriei grăbite, ajunse la convingerea că North salvase dela înec o femeie de curând măritată şi că aceasta dăduse apoi naştere, unui copil.

5.

Puţinele cuvinte care puseră la curent pe doctor, la sosirea lui în colibă, cu starea de lucruri, ar fi fost urmate în orişicare alte meleaguri de cererea unor lămuriri mai amănunţite. Dar doctorul Duchesne, un vechi doctor militar, era întotdeauna pregătit pentru orice eventualitate, nepăsător faţă de orişicine.

— Copilul, spuse el, a fost ameninţat de o pneumonie, acum nu mai e nici o primejdie; dar are nevoe de cea mai bună îngri-

jire și de cea mai mare prudență, mai cu seamă trebuie ferit de orice intemperii.

— Atunci lucrul este simplu, spuse Bessy cu convingere.

Ce doi domni se priviră surprinși.

— Voiam adică, să zic, binevoi ea să-și explice exclamația — că dumneata trebue să te duci călare pe iapă acasă la noi, să aștepți pe tata și să te întorci mâine aici, cu câteceva din calabalâcul meu, căci de glumă și de joacă nu mai poate fi vorba, lângă copilaș până la însănătoșirea lui. Și, până la această însănătoșire, am de gând să rămân aici.

— In orice caz copilul deocamdată nu e în stare să suporte vremea rea, spuse doctorul, aruncând cu coada ochiului o privire satisfăcută la fața uluită a lui North. Domnișoara Robinson are dreptate. Am să vă însoțesc până la poteca ce trece peste dunele de nisip.

— Mă tem numai, răspunse James North, care se simțea dator să spună ceva — că șederea aici n'o să vă fie așa de comodă ca — —

— De asta n'am grijă, răspunse ea simplu; căci nu m'am așteptat la mult.

North se întoarse să plece, cu o înfățișare cam plouată.

— Noapte bună, spuse ea deodată și-i întinse mâna, în timp ce în ochii și pe buzele ei se putea desluși un zâmbet mai prietenos decât toate cele de mai'nainte; — noapte bună... și vezi de aibi bine grijă de tăicuțu!

Doctorul și James North călăriră câteva clipe unul lângă altul, în tăcere. North să se acomodeze cu o realitate nouă — și anume

că se ducea să facă o vizită și că de fapt se lepădase de vechea lui viață; și apoi că avea să săvârșească o pângărire, cugetând la sfânta lui durere în casa unui străin.

— Cred că nu greșesc presupunând, spuse deodată doctorul, că tipul de femeie reprezentat atât de desăvârșit de d-ra Bessy, v'a fost până acuma complect străin. Ați trăit în cercuri în care regulile bunei cuviințe și eticheta stăpânesc aproape totul...

La aceste cuvinte, care-i părură o încercare de a-i pătrunde taina, James North deveni deodată rece ca ghiața. Ultima aluzie o trecu cu vederea și se mulțumi să dea răspunsul simplu și sincer că, într'adevăr, nu mai întâlnise niciodată o fată ca Bessy.

— Tocmai aici stă nenorocul dv., urmă doctorul. O socotiți necioplită și incultă?

Domnul James North susținu că fusese așa de mișcat de felul ei prietenos de a fi, încât, într'adevăr, nu se gândise la așa ceva.

— Asta nu prea e așa. Dealtfel chiar dacă i-ați spus asta, ea nu ar avea câtuși de puțin o părere mai rea despre dv. — și nici despre ea. Dacă în loc de o englezească proastă ar vorbi o grecească rustică și ar purta, în loc de un corset prost, o cingătoare antică, ați jura că e o zeiță... Iată și drumul dv..

* * *

James North dormi foarte prost în noaptea aceea. După indicația Bessyei, că nu erau decât două camere de dormit și că „tăicuțul nu întrebuințează niciodată cuverturi și nu prea e pretențios în obiceiurile lui", alesese camera de dormit a lui Bessy. Era curată

dar nu mai mult. Puținele obiecte de podoabă erau groaznice; două sau trei gravuri în lemn colorate în culori țipătoare, o cutiuță de lucru împodobită cu scoici, un fantomatic buchet de iarbă alcătuită din frunze și mușchi scheletici și două bibelouri chinezești destul de urîte ca să poată fi adorate ca idoli budiști, îngăduind să se tragă concluzii asupra gustului frumoasei locuitoare a camerei și poate asupra viitoarei educații a copilului.

Joe se întoarse a doua zi de dimineață și primi hotărîrea fiicei sale cu resemnarea obișnuită, exprimându-și speranța că North avea să rămână la el până ce copilul avea să se facă mai bine. Și cu această eventualitate nu prea trebuia contat în viitorul apropiat; căci la întoarcerea lui în colibă North găsi că starea pruncului se înrăutățise, dar numai printr'o vorbă aruncată în treacăt de Bessy, află el că nici ea nu închisese ochii toată nopticica.

Trecu o săptămână întreagă până ce el își putu din nou lua în stăpânire locuința — dar o săptămână activă și în total luată, destul de plăcută, căci e plăcut să te lași condus de o femeie sănătoasă și frumoasă și cam prin vremea aceasta făcuse, domnul James North, descoperirea că Bessy avea amândouă calitățile acestea. Se prinse singur, în mai multe rânduri, cum îi contempla minunata ei făptură, gândindu-se în acelaș timp la aprecierea măgulitoare a doctorului; și ca s'o întreacă în sinceritate i-o împărtăși și ei.

— Și ce-ai răspuns d-ta la asta?

— O... eu am râs şi — n'am spus nimic.
Şi ea făcu la fel.

6.

Cam la o lună după acest schmb de sincerităţi, Bessy îl întrebă dacă n'ar putea petrece noaptea următoare în casa ei.

— Vezi d-ta, îşi motivă ea cuvintele, cică sala cea mare dela Heureka ar fi diseară rost de dansat şi eu, de primăvara trecută, nu mai ştiu ce e asta. Vine Hank Fischer să mă ia şi n'aş vrea să las la noapte coliba vraişte.

— Dar cu copilul ce se face? întrebă North, puţin cam morăcănos.

— Auzi vorbă, răspunse domnişoara Bessy Robinson, privindu-l oarecum provocator, socotesc că nu s'ar face gaură în cer, n'ar fi moarte de om dacă l-ai veghia şi d-ta o noapte. Tata nu poate şi, chiar de ar putea, tot nu s'ar pricepe. Puţin a lipsit să nu mă otrăvească, după ce a murit răposata mamă... nu tinere, nu pot pretinde lui Hank Fischer să ducă pruncul la Heureka şi să-l aducă pe urmă îndărăt!... asta i-ar strica toată plăcerea.

— Care vasăzică trebuie să fac d-lui Hank — Hank — Fischer? spuse North, cu o mică nuanţă de ironică amărăciune.

Fireşte. Par'că ai ceva mai bun de făcut?

North ar fi dat orice să fi putut în clipa aceia pretexta o ocupaţie importantă începută înainte şi care trebuia terminată, ştia bine însă că Bessy avea dreptate; altă treabă, într'adevăr, nu avea.

— Şi acest domn Fischer e chiar aşa de ocupat ?

— Fireşte — trebuie să-mi poarte de grijă mie !

* * *

James Nort nu-şi mai amintea, dela începutul vieţii lui în singurătate, de o seară mai neplăcută.

In timp ce se plimba încoace şi încolo, ţinând în braţe nevinovată cauză a situaţiei ridicole în care ajunsese, îi venea aproape s'o urască.

— S'a mai văzut vreodată mai uriaşă neghiobie ca asta ? începu el, dar amintindu-şi că în felul acesta îşi exprima verişoara lui Marie părerea despre purtarea lui, North amuţi din nou, mai cu seamă că pruncuşorul începuse să ţipe : fără îndoială că-i lipseau formele pline şi rotunde şi braţul moale al dădacei. North începu să-l joace vehement pe braţele lui, cu o acompaniare interioară câtuşi de puţin muzicală, şi în timpul acesta se gândea la cei ce dansau acolo, la Heureka.

— Nici vorbă, mormăia el aşa, de unul singur, duduia o fi povestit cavalerulu ei că şi-a comandat pe astă seară ca dădacă al copilului pe sihastrul de pe plajă.

Te pomeneşti că în curând o să mi se ofere chiar o slujbă permanentă, ca unui găgăuţ cum se cade care se pricepe de minune la dădăcitul copiilor. Mamele au să se bată pentru mine... Şi doctorul este la Hereuka. Bineînţeles o să dea fuga la sala de dans, ca să-şi vadă zeiţa lui încă nedezvoltată şi să-i arate compătimirea lui pentru blegia o-

mului de pe plajă. Deodată întrebă pe Joe, pe un ton nepăsător, din ce fel de oameni e alcătuită societatea de acolo.

— Păi, spuse melancolic Joe, sunt acolo văduva Higsby cu fiica, cele patru fete Stubbs — bineînțeles nu poate să lipsească nici Polly-Doble cu băiatul ei, care e practicant vis-a-vis la Jones, ca și nevasta lui Jones. Apoi Petre franțuzul și Whisky-Ben, apoi băiatul care l-a împușcat pe Archer — nu-mi amintesc momentan numele lui — și Barbuțul cum dracu s'o fi chemat mititelul cela de mulatru ?... Nu cumva Kanîka ? Mii de trăznete ! urmă Joe trist, mâine, poimâne te pomenești că-mi uit și numele meu... Afară de aceștia...

—Destul, destul ! întrerupse North, care nu-și putea ascunde necazul decât în parte. Se ridică și duse copilul în odaia cealaltă, scoțându-l din raza acestor nume care-i puteau răni nevinovatele-i urechi.

In dimineața următoare ieși în întâmpinarea fetei, ce se întorcea dela dans, cu o înfățișare cam distrată și după puțin timp plecă, din cale afară de preocupat de un plan trădător, pe care-l făurise în timpul nopții de nesomn, petrecute în odaia ei. Era foarte bucuros că avea datoria morală față de părinții necunoscuți ai copilului, să-l sustragă influențelor vătămătoare al unui „Barbuț-Kanika" și, mai cu seamă, ale unui anumit „Hank-Fischer", de aceea hotărît să scrie rudelor lui, expunându-le situația și cerându-le un cămin pentru copilul găsit și sprijin pentru căutarea părinților acestuia. Scrisoarea o adresă verișoarei lui Marie, în parte datorită despărțirii dramatice a tinerei doamne, în

parte pentrucă tot inima ei de marmoră spera s'o mişte mai curând în favoarea protejatului lui. Apoi îşi reluă liniştit vechile lui obiceiuri de sihastru şi o săptămână întreagă nu mai împovăra pe Robinsonii cu vizitele lui.

Urmarea acestei izolări fu că, într'o bună dimineaţă, Trinidad-Joe vizită pe pustnic în locuinţa lui.

— Uite, aşa, iar o trăznaie de-a fetei mele, spuse el resemnat, şi ţi-am spus cinstit dinainte că dacă-i intră fetei în cap o trăznaie, patru perechi de boi şi şapte bărbaţi nu i-o mai pot scoate. Acum a născocit o altă ciudăţenie, să înveţe câte ceva, căci de multă şcoală n'a avut parte şi ziarele le primim numai pentrucă aşa face toată lumea; şi zice că d-ta ai putea s'o înveţi... Cică d-ta tot n'ai avea alceva de făcut. Vrei?

— Da, desigur, răspunse North.

— Zice că poate că d-ta eşti mândru şi nu vrei s'o mai laşi să îngrijească copilul şi deacum înainte; şi crede că dacă d-ta i-ai da ceva învăţătură de carte, ca să fie în stare să pălăvrească ceva mai cărturăreşte — păi, asta ar regula toată chestia.

Ii poţi spune, răspunse North — şi vorbea serios — că mă bucur nespus de mult să-i pot fi de folos la ceva, fără să pot, totuşi, nădăjdui să-mi plătesc cândva datoria faţă de ea.

— Aşa dar am încheiat târgul? strigă buimăcitul Joe cu o încredere disperată de a căpăta la expresia anterioară, cam nebuloasă pentru el, o explicaţie mai pe mintea lui.

— Am încheiat târgul! spuse North pe un ton vesel.

Şi se simte deodată liberat de o mare greutate ce-i apăsa pe inimă. Căci, din cauza lipsei lui de sinceritate față de Bessy, nu era prea mulțumit de sine însuși. Acum se ivea un prilej de a-și spăla vina față de ea, păstrându-și totodată demnitatea. Acum îi putea spune și ei ce pas făcuse. O aștepta ca pornirea ei vanitoasă, care o făcuse să ceară mai multă știință și o cultură mai bună, să-i lămurească și motivele procedurii lui.

O văzu într'o seară și-i mărturisi totul, pe șleau. Ea ținea capul întors; când îndreptă însă din nou spre el ochii ei albaștri, erau plini de lacrimi cinstite. James North avea oroare firească, ca un bărbat normal, de lacrimile femeiești gata să izvorască oricând. Dar plânsul nu era în firea Bessyei și, de aceea, trebuia să aibă un sens. Afară de aceasta, plângea într'un mod impunător, chiar ca o zeiță, fără să suspine, fără să se scuture și fără să i se înroșească nasul; plânsul ei era o topire lină, armonioasă, de-i venea lui North s'o mângâie în vreun fel sensibil, printr'o privire blândă a ochilor lui melancolici sau printr'o apăsare a mâinii luate.

— Vasăzică am avut dreptate să fac așa, spuse ea trist, dar nu știam că ai rude; credeam că ești singur pe lume, ca mine.

James North își amnti de Hank Fischer și de mulatrul și de aceea nu se putut opri să-i spună că rudele lui erau foarte bogate și de neam mare, și că-l vizitaseră de curând. Amintirea chipului în care-și făcuseră vizita și în care fuseseră primiți de el, împiedică să spună mai mult. Dar d-ra Bessy nu putea tăgădui o oarecare curiozitate feminină și în-

trebă : — N'au venit cu trăsura lui Sam Baker ?

— Da.

— In ultima zi a lui Iulie ?

— Da.

— Şi n'a poposit Sam la noi, ca să mai dea cailor ceva nutreţ ?

— Aşa cred.

— Şi aceia erau rudele d-tale ?

— Aceia erau rudele mele.

Domnişoara Bessy se aplecă spre leagăn şi luă copilul în braţele ei tari. Apoi ridică ochii care, cu toate lacrimile ce-i mai licăreau în ochi, tot mai scânteiau de mânie şi spuse tărăgănat : — Oamenii — aceia — nu — vor avea — copilul !

— Şi dece nu ?

— Dece nu ? Pentrucă i-am văzut eu. Deaceea. Şi asta ajunge ! Cum îţi închipui d-ta că ai putea impune ca rude acetui biet copilaş nenorocit, una ca acele sperietori caraghioase şi împopoţonate ? Nu, domnule, una ca asta nu merge !

— Cred că judeci cam pripit, spuse North, care în sinea lui se bucura de judecata ei pornită. Mătuşa mea, într'adevăr, nu face la prima vedere o impresie prea bună ; cu toate acestea are mulţi prieteni. Dar de verişoara mea Marie, femeia mai tânără, cred că n'ai ce zise ?

— Care, morcovul acela uscat — cu nimic viu în ea decât ochii ? James North, ei fi d-ta un sucit, ca bătrân — poate că asta e al familiei — dar un diavol ca femeiuşca aceea nu eşti ! Şi cu asta, basta.

Şi într'adevăr, cu asta fusese basta. North trimese verişoarei sale o a doua scrisoare

prin care o anunța că își schimbase planurile în privința copilului. Bucuroasă de ușoara ei biruință, d-ra Bessy se purta acum mai drăguț ca oricând; în ziua următoare își încovoia cu gingășie grațiosul grumaz sub jugul profesorului ei și devini o școlăriță silitoare. Chiar dacă James North ar fi avut mai puțină simpatie pentru ea, tot ar fi trebuit să remarce ușurința cu care prindea ea totul. Dacă pân'acum îi făcuse plăcere să fie dojenit prietenește de ea, acum era și mai plăcut măgulit de nemărginita ei încredere în atotpriceperea și atotștiința lui; era pilotul ei sigur pe marea necunoscută a științei. Ii făcea o plăcere atât de mare să conducă mâna ei peste caiet, încât mă tem că învăța cu acest prilej ceva mai prețios decât învățătura ce-i da ei. Săptămânile zburau repede ca duse de furii, și numai în dimineața când ea îi puse în mână un buchet de nemțișori și de maci, prinse de veste pentru prima oară că era primăvară.

Pe cât știu, alte amănunte interesante în privința mersului învățăturei domnișoarei Bessy nu mai sunt. Intr'o zi North observă, mai în glumă, mai în serios, că nu văzuse niciodată la față pe administratorul ei, domnul Hank-Fischer.

D-ra Bessy (roșind, dar rece). Și nici n'ai să-l vezi.

North (palid dar înfierbântat) Dece nu?

D-ra Bessy (încet) Aș prefera să nu-ți spun.

North (cu hotărîre) Țin cu tot dinadinsul.

Bessy (cedând) Ca profesorul meu?

North (șovăind, ca și cum această denumire l-ar jigni).

D-a-a!

Bessy. Şi-mi făgădueşti să nu mai vorbeşti niciodată despre asta?

North. Niciodată.

Bessy (tărăgănat) Păi, a spus că n'a fost frumos din partea mea, să mă duc cu copilul în coliba d-tale şi să rămân acolo.

North (cu naivitatea nejenată a unei firi rafinate) Dar dece?

Bessy (puţin înţepată dar plină de cea mai mare admiraţie faţă de această naivitate). Tăcere! Şi ţine-ţi făgăduiala!

Eram aşa de fericiţi în aceste noi relaţii, încât se întâmplă într'o bună zi ca Bessy să-i ceară socoteală dece-o silise să-l roage să-i îngădue a deveni eleva lui.

— Debună seamă că încă n'ai uitat ce neştiuitoare eram, îşi încheiă ea cuvântarea.

James North îi răspunse destăinuindu-i părerea doctorului despre independenţa ei. Ca să spun drept, adăogă el, mă temeam că n'ai să iei lucrurile aşa de prieteneşte cum o spusese el.

Cu alte cuvinte, mă ţii drept tot aşa de vanitoasă ca d-ta! Mi se pare că d-ta şi doctorul aţi avut multe să vă spuneţi.

— Dimpotrivă, râse North, asta a fost tot ce ne-am spus.

— Şi nu v'aţi bătut joc de mine?

Poate că n'ar fi fost neapărat nevoie ca North să-i ia mâna pentru a accentua mai bine asigurarea lui contrarie; dar totuş i-o luă.

Bessy, tot gânditoare, probabil nu observase.

— De n'ar fi fost la mijloc copilul — spuse ea visătoare, nu te-aş fi cunoscut.

— Nu, răspunse North răutăcios, dar l-ai mai cunoaşte încă pe Hank Fischer.

Nicio femeie nu e desăvârşită. Bessy îl privi cu o bruscă izbucnire de cochetărie — era pentru prima şi ultima dată. Apoi se aplecă şi sărută copilul.

James North avea o fire simplă dar nu era chiar aşa de prost. Răspunse la sărut, dar renunţă la mijlocirea copilului.

In aceeaş clipă se auzi în gang un pas. Cei doi deveniră roşii ca purpura, apoi râseră.

Era Joe. Ţinea în mână un ziar.

— Văd că a fost foarte cu cap din partea d-tale, d-le North, că m'ai sfătuit să cumpăr ziarul regulat. Căci mi se pare că aici scrie ceva care ar putea dezlega taina cu părinţii copilului.

Şi, cu şovăiala unui om care pricepe încet, Joe se aşează la colţul mesei şi citi din „Herald"-ul din San-Francisco cele ce urmează :

„S'a stabilit, fără putinţă de îndoială, că epava întâlnită de „Aeolus" e a briggului american Pomare care făcea cursa de aci la Tahiti. S'au confirmat cele mai rele bănueli. Cadavrul femeii a fost între timp idem — identificat ca fiind al frumoasei fiice al Terp — Terp Terpi Corn" — Drace. Dar slut nume mai are femeia asta.

— Dă-mi mie ziarul tăicuţule se amestecă Bessy. Se cunoaşte că n'ai avut parte de educaţie. Şi acum ascultă cum citeşte culta ta fiică.

Cu o înclinare ironică, adresată noului ei profesor, şi cu hazul incomparabil a unei şcolăriţe încrezute, se duse cu ziarul îndoit ca o carte, în mijlocul camerei.

— Hm ! Unde rămăseseşi ? Ah, da !... „al frumoasei fiice a Terpsichorei, al cărei nume a fost foarte des pomenit anul trecut, cu prilejul unui misterios scandal în înalta societate — mult talentata dar nefericita Frace Schatterton —" Nu... nu mă întrerupeţi... mai vine ceva. „Cadavrul copilului ei, o încântătoare fetiţă de şase luni, a fost luată de valuri, şi care îndreptăţeşte presupunerea că a fost luat de valuri de pe bord". Aşa e, copilul ar fi trebuit să fie găsit, domnule North. Dar D-zeule tată ! Uite, Dumnezeule, sfinte Doamne ! cade !... Domnule North ! James ! Vorbeşte — vorbeşte-mi ceva, dragul, iubitului meu James !

Braţul ei tare o luase înaintea tatălui ei. Il prinse pe North în braţe şi îl întinse pe pat, pe care zăcu douăzeci şi patru de ore fără cunoştinţă. Apoi se constată o meningită şi începu aiurarea, iar doctorul Duchesne telegrafie prietenilor lui ; dar după o săptămână furtuna se potoli sub influenţa frumoaselor zile de vară — la fel cum se potolise şi cealaltă furtună şi James se trezi istovit, ce e drept, dar plin de o pace interioară. Bessy se afla la căpătâiul lui şi, nu mică-i fu bucuria, că era singură.

— Draga mea Bessy, începu el cu o voce slabă, când am să-mi vin iarăşi în puteri am să-ţi spun ceva.

— Ştiu totul, James, răspunse ea cu buzele tremurânde. Am aflat totul — nu, nu din gura aceea ci chiar din a dumitale, în timp ce aiurai. Chiar şi atunci m'am bucurat. Auzeam doar lucrurile acelea din gura d-tale

—Ai să mă poţi tu ierta, Bessy ?

Ea îşi apăsă buzele pe fruntea lui şi spuse

în grabă şi bâlbâind ca şi cum s'ar fi temut de propriile-i sentimente: — Da. Da.

— Şi copilului ai să vrei să-i mai fi mamă?

— Copilului acelei —?

— Nu iubito, nu copilului ei, ci copilului meu!

Ea sări în picioare şi izbucni în lacrimi. Apoi îl cuprinse în braţele ei şi spuse iar:

— Da. Da.

Şi deoarece nu există altă posibilitate de a îndeplini această făgăduială solemnă, în toamna aceluiaşi an se căsătoriră.

SFÂRŞIT

W. SOMERSET MAUGHAM

RIVALUL ROŞU

Căpitanul îşi vârî mâna în unul din buzunarele pantalonului şi,cu multă trudă — căci se aflau nu lateral ci în faţă, iar omul era burduhănos — scoase un mare ceasornic de argint. Se uită la ceas, apoi privi din nou la soarele ce dădea în asfinţit.

Cârmaciul, un Kanaka, îi aruncă o privire piezişe, fără însă a scoate un cuvânt. Ochii căpitanului erau acum pironiţi pe insula spre care navigau. O linie albă de spumă marca reciful. Ştia că undeva acolo, se află o deschizătură destul de mare pentru a putea tre-

ce cu corabia și socotea că apropiindu-se mai mult, va putea s'o descopere.

Până la înoptare lipsea încă aproape un ceas. Apa în lagună avea o adâncime destul de mare și se putea ancora cu ușurință. Căpetenia satului, întrezărit printre arborii de cocos, era prieten cu ajutorul său. Cât de plăcută avea să fie noaptea petrecută pe uscat!

In clipa aceea apăru ajutorul; căpitanul, întorcându-se spre dânsul, spuse:

—Vom lua cu noi o damigeană cu buz și vom face un chef cu fete.

— Nu văd deschizătura în țărm, zise ajutorul.

Era un Kanaka, negricios și frumos, cu ceva din înfățișarea unui împărat roman din timpul decăderii, având și înclinarea acestora spre obezitate. Dar trăsăturile-i erau nobile și marcante.

— Știu cu siguranță că-i pe aici o intrare, răspunse căpitanul privind prin ochian. Nu înțeleg de ce n'o pot descoperi. Spune unuia din băeți să se suie pe catarg și s'o caute.

Ajutorul chemă pe un om din echipaj și-i transmise ordinul. Șeful urmări suirea Kanakului, așteptându-i comunicarea. Dar omul strigă că nu poate deosebi altceva decât o neîntreruptă linie de spumă. Căpitanul, care vorbea samoana ca un băștinaș, trânti câteva înjurături formidabile.

— Să mai rămâe acolo? întrebă ajutorul.

— La ce naibă să folosească și asta? răspunse șeful. Afurisitul ăsta de măgar are orbul găinilor. Ehei, eu să fi fost sus! Imi pun mâna 'n foc că găseam intrarea.

Măsura din ochi, înciudat,
și atât de subțire. Pentru un ... nivel, el se
nuit de mic să se cațăre pe a...imul copac,
cos, suirea nu prezenta nici un ...fârșit, pu-
era gras și greoi. ... ocupat

— Jos cu tine, strigă el. Nu folose...rvase
mult decât un stârv de câine. Va trebui să
navigăm dealungul stâncilor, până ce dăm
de deschizătură.

Corabia era o goeletă de șaptezeci de tone, care se mai slujea și de parafină drept combustibil. Când nu avea de luptat cu vânturi potrivnice, făcea până la cinci mile pe oră. Avea o înfățișare urâtă. Pe vremuri va fi fost vopsită alb dar de atunci trecuseră mulți ani. Acum era murdară, unsuroasă și pestriță, de pe urma multelor pete. Mirosea tare a parafină și copră *), obișnuita-i încărcătură.

Se afla acum la vre-o sută de picioare dela recif și căpitanul ordonă cârmaciului să se țină mereu dealungul stâncilor, până ce va zări intrarea. Totuși, după ce făcură câteva mile, înțelese că trecuse de ea fără s'o fi băgat de seamă. Atunci se înapoiă pe drumul parcurs dar spuma albă, ce scălda reciful, forma o linie crestată, însă neîntreruptă, iar soarele apunea. Cu un blestem la adresa neîndemânatecului echipaj, căpitanul se resemnă să aștepte până în dimineața următoare.

Arde i-ar focul să-i ardă! bombăni căpi-

---

*) Copra, — miezul de cocos desghiocat, păstrat pentru a fi dus la moară, ca să se scoată din el uleiul.

ce cu corabia nevoiţi să petrecem noaptea
mai mult, va r

Până la în ua zi dimineaţa, când zorile se
ceas. Apa peste oceanul liniştit, deschizătu-
de mare cif, care-i ocolise par'că în seara
petenia dentă, fu zărită puţin mai la răsărit de
coco locul unde ancorau. Goeleta intră în lagună. Suprafaţa mării era lină şi netedă ca o oglindă. In adâncime, printre stâncile de corali, se vedeau înotând nişte peştişori coloraţi.

După ancorarea corăbiei, căpitanul luă o gustare şi se sui pe punte.

Deodată i se ivi un zâmbet pe buze. Aruncând mucul ţigării în apă, spuse:

— Cred că o să mă duc pe uscat. Pregătiţi barca.

Coborî greoi scara şi vâslaşii îl duseră la un mic golf.

El merse agale printre arborii de cocos, pe o potecă ce se ghicea abia, şi care ducea în şerpuituri la un râu lat. Peste râu se construise un fel de punte: vreo duzină de trunchiuri de cocos, aşezaţi capăt la capăt, unul după altul, şi susţinuţi la punctele de întâlnire printr'o ramură crăcănoasă înfiptă în albia râului. Trebuia să calce pe o suprafaţă netedă, rotundă, îngustă şi alunecoasă, fără nici un sprijin pentru mâni. Ca să traversezi o astfel de punte ţi se cerea picioare sigure şi o inimă sdravănă.

Căpitanul stete în cumpănă. Dar, după ce zări casa unui om alb, lucind printre copacii de pe celalt mal, se hotărî şi, cu paşi mărunţi, începu să treacă podul.

Işi potrivea picioarele cu grijă şi acolo, unde un trunchiu se întâlnea cu cel urmă-

tor, dând loc la o diferență de nivel, el se clătină puțin. Când ajunse la ultimul copac, scoase un suspin de ușurare și, în sfârșit, puse piciorul pe uscat. Fusese atât de ocupat cu anevoioasa trecere, încât nu observase că cineva îi urmărea mișcările. Fu deci foarte surprins când auzi un glas spunându-i :

— Trebue curaj la trecerea punților ăstora, pentru cine nu-i obișnuit cu ele.

Ridică privirea și dădu cu ochii de un om, care stătea în fața lui și eșise, fără îndoială, din casa ce-o zărise căpitanul mai înainte.

— Te-am văzut șovăind, urmă celalt cu un zâmbet pe buze, și am vrut să văd dacă vei cădea în apă.

— Eiași ! făcu căpitanul, care-și redobândise încrederea.

— Am căzut și eu odată în râu. Intr'o seară, pe când mă întorceam dela vânătoare. M'am pomenit, cu pușcă cu tot, în apă. De atunci îmi iau un băiat, ca să-mi ducă pușca.

Vorbitorul era un bărbat pe pragul bătrâneții. Avea o barbă mică, puțin căruntă, și o față slabă. Purta un fel de cămașă fără mâneci și o pereche de pantaloni din pânză de vintrea. In picioare nimic : umbla desculț. După o umbră de accent se cunoștea că nu-i englez.

— D-ta ești Nielson ? întrebă căpitanul.

— Da, eu sunt.

— Am auzit despre d-ta. Mi-am închipuit, că trăești undeva prin meleagurile astea.

Căpitanul urmă pe celalt în micul bungalo și se lăsă să cadă ca un sac pe scaunul oferit de gazdă. Nielson eși o clipă pentru a

aduce ceva whisky și două pahare. In acest răstimp, musafirul îi examină odaia.

Nu mai putu de mirare. In viața lui nu văzuse atâtea cărți la un loc. Rafturile, așezate dealungul celor patru pereți în rânduri dese, de la podea până la tavan, erau întesate. In cameră se mai afla un pian cu coadă, purtând vrafuri de note muzicale, precum și o masă lungă, cu cărți și reviste împrăștiate.

Căpitanul se simți cam stânjenit într'un astfel de mediu. Iși aminti că Nielson trecea drept un original. Nimeni nu-l cunoștea mai de aproape, cu toată îndelungata lui ședere în acea regiune, dar toată lumea era de acord în privința ciudățeniei lui.

— Ce grămadă de cărți! zise vizitatorul, după înapoierea lui Nielson.

Ele nu fac nimănuia vreun rău, răspunse Suedezul zâmbind.

— Le-ai citit pe toate? întrebă căpitanul.

— Nu chiar pe toate, dar cea mai mare parte.

— O lecuță îmi place și mie să citesc. Primesc regulat **Saturday Evening Post.**

Nielsen umplu paharul oaspelui său cu whisky și-i oferi o țigară de foi. In schimb căpitanul crezu nimerit să-i dea câteva informațiuni.

— Am sosit încă de-aseară dar n'am găsit deschizătura, astfel că trebuii să ancorez la larg. Nu făcusem încă niciodată cursa asta dar proprietarul corăbiei avea ceva marfă de adus încoace. Unul Grey, îl cunoști?

— Cum de nu, are și aici o prăvălie, puțin mai la deal.

— Nu erau decât niște conserve de carne și ceva copră. Dar și-a zis omul că-i mai bine să-i transport marfa asta decât să stau de pomană la Apia. Eu, de obicei, fac naveta între Apia și Pago Pago. Dar acolo bântue acum vărsatul și trebile zac baltă.

Bău puțin whisky și își aprinse țigara. Era tăcut din fire dar ceva în Nielson îl irita și această iritare îl făcu mai vorbăreț. Suedezul îl privea cu niște ochi mari, negri, în care plutea o ușoară ironie.

— Ai o căsuță drăguță.

— Am făcut ce am putut.

— Trebue să faci afaceri destul de bune cu arborii d-tale. Se prezintă minunat... La prețul de azi al coprei... Și eu am avut o plantație. La Upolu. Dar am fost nevoit s'o vând.

Se uită iarăși de jur împrejur. Munții aceștia de cărți îi dădeau o impresie stranie de ceva nepriceput și potrivnic.

— Nu ți-e oare urât în singurătatea asta?

— Cu timpul te obișnuiești. Stau de vre-o douăzeci și cinci de ani.

Acum însă, căpitanul nu știa deloc ce să mai spue. Fuma deci, păstrând tăcere. Suedezul, vădit dispus s'o respecte, privea îngândurat la musafir. Acesta era un om înalt, foarte înalt chiar, și neobișnuit de corpolent. Fața-i roșie, plină de bubulițe, purta o întreagă rețea de mici vine purpurii și trăsăturile i se cufundau în grăsime. Ochii îi erau roșii, injectați. Gâtul dispărea îngropat într'o massă de carne. Afară de o șuviță lungă de păr cârlionțat, aproape albă, ce-i ocolea partea de dinapoi a capului, omul era chel cu desăvârșire, și această imensă

suprafaţă lucioasă a frunţii, care ar fi putut să-i dea un aer fals de inteligenţă, îl făcea dimpotrivă să apară de o imbecilitate cu totul specială. Purta o pereche de pantaloni din serj albastru, foarte vechi, şi o cămaşă albastră, de flanelă. Era deschisă la gât şi lăsa să i se întrevadă pieptul gras, acoperit cu un stufăriş de păr roşiatec.

Şedea pe scaun într'o ţinută greoae şi stângace, cu burta mare împinsă în afară şi cu gambele grase neîncruşişate. Membrele lui nu mai aveau nici o elasticitate. Nielson se întreba zadarnic cam ce fel de om să fi fost în tinereţea lui. Părea aproape cu neputinţă ca această namilă să fi avut şi ea odată înfăţişarea unui băeţel care saltă şi aleargă.

Căpitanul golise paharul şi Nielson îi împinse sticla mai aproape.

— Serveşte-te, te rog.

Celalt se aplecă puţin înainte şi o apucă cu mâna sa mare.

— Şi cum de ai ajuns d-ta aici? întrebă el.

— Oh, am venit din pricina sănătăţii mele. Plămânii îmi erau atacaţi şi doctorii spuneau că n'aş mai avea de trăit decât un an. S'au înşelat, precum vezi.

— Dar cum se face că ai rămas?

— Sunt un sentimental.

— Oh!

Nielson îşi da seama că musafirul nu ar fi priceput nici o boabă din ceeace vroia să spue. Il privea deci cu o clipire batjocoritoare a ochilor să negri. Totuşi, poate toc-

mai din pricina bădărăniei și prostiei celuilalt, avu capriciul să vorbească mai departe.

— Când ai trecut puntea, erai prea ocupat cu menținerea echilibrului, altfel ai fi înțeles de ce acest colț e îndeobște privit ca frumos.

— In tot cazul ai o căsuță nostimă.

— Oh, asta nu exista încă, la venirea mea. Pe locul acesta se afla numai un bordei băstinaș din pari și cu acoperișul în formă de stup, adumbrit de un mare copac cu flori roșii și tufișurile de croton cu frunzișul lor galben, roș și auriu, formau un gard pestriț în jurul lui. Iar peste tot erau arborii de cocos, molfuroși și îngâmfați ca femeile. Stăteau la marginea apei și cât era ziua de mare nu făceau altceva decât să se oglindească și să privească la imaginea lor.

Eram tânăr pe vremea aceea — o Doamne! a trecut un sfert de veac de atunci — și aș fi vrut ca, în scurtul răstimp ce-mi fusese îngăduit până la scufundarea mea în noaptea cea veșnică, să sorb în mine toată frumusețea lumii. Mi se păru că acest loc e cel mai minunat dintre toate pe pământ. Când îl văzui pentru întâiași dată, simții o svâcnitură la inimă și mai-mai aș fi început să plâng. N'aveam decât douăzeci și cinci de ani și, dacă-mi tăinuiam durerea, sufeream totuși cumplit la gândul morții apropiate. Și nu știu de ce, dar răsări în mine credința că frumusețea dumnezeiască a acestui petec de pământ îmi va ajuta să mă împac cu soarta cea vitregă. Toată viața mea trecută — Stockholm cu Universitatea, apoi Bonn — fu deodată înghițită în neant.

Aparţineam acum unui alt om. Ca şi cum abia în clipa sosirii mele pe insulă aş fi atins acea realitate, acea „esenţă a fiinţei", despre care doctorii noştri în filosofie — şi eu mă număr printre ei — discutaseră cu atâta aprindere. „Un an", îmi spusei. „Atâta mi-a rămas. Fie. Il voi petrece aici şi apoi voi muri bucuros".

La vârsta de douăzeci şi cinci de ani suntem nebuni, sentimentali şi patetici. Dar dacă n'ar fi astfel, poate că la cinci zeci am fi mai puţin înţelepţi.

— Bea, amice. Nu te lăsa stânjenit de prostiile ce le îndrug.

Arătă cu mâna-i subţire spre sticlă şi căpitanul îşi goli din nou paharul.

— Dar d-ta nu bei nimic, zise acesta, întinzând mâna după whisky.

— Sunt o fire sobră, răspunse suedezul zâmbind. Mă îmbăt într'un fel care-mi pare mai rafinat. Dar poate că-i numai vanitate din parte-mi. Ori cum, efectele sunt mai prelungi şi urmările mai puţin vătămătoare.

— Cică se consumă acum multă cocaină în Statele Unite spuse căpitanul.

Nielson chicoti.

— Ei, dar nu mi s'a întâmplat să văd pe aci prea adeseaori pe un alb, zise el, şi odată, nu cred ca un pic de whisky, să-mi facă rău.

Işi turnă puţin într'un pahar, adăugând sifon, apoi sorbi o înghiţitură.

— Şi deodată am descoperit, de ce colţul acesta era de o atât de cerească frumuseţe. Amorul zăbovise aci o clipă, ca o pasăre călătoare care, întâlnind o corabie în mijlocul mării, îşi strânge niţel aripioarele-i o-

bosite. Mireasma unei iubiri frumoase plutea deasupra insulei, ca în Mai mireasma trandafirilor sălbatici, pe livezile ţării mele. Mie mi se pare întotdauna că locurile unde oameni au iubit sau pătimit păstrează o aromă suavă de ceva ce n'a murit pe deantregul. Aceste locuri au dobândit, par'că, o însemnătate spirituală, care înrâureşte tainic pe acei care se apropie de ele. Aş dori să mă pot exprima mai limpede (zâmbi uşor). Cu toate că d-ta probabil m'ai înţelege tot atât de puţin, chiar de aş izbuti.

Tăcu o clipă.

— Cred aşa dar, că acest colţişor era frumos, fiindcă aici se iubise frumos.

Dădu din umeri.

— Sau poate simţul meu estetic e numai plăcut impresionat de această fericită întâlnire între o dragoste tânără şi un sălaş potrivit ei.

Chiar unui om mai puţin mărginit decât căpitanul i s'ar fi putut ierta să stea cam buimăcit la auzul cuvintelor rostite de Nielson. Părea că îşi râde el singur de ceeace spune. Ca şi cum ar fi vorbit sub stăpânirea unei emoţii, pe care judecata lui o lua în bătae de joc. Se numise un sentimental. Dar când sentimentalitatea se împreunează cu scepticismul, atunci nici diavolul nu mai ştie ce se naşte din aşa ceva.

Tăcu o clipă, privind la căpitan cu nişte ochi, în care se citea o nedumerire năprasnică.

— Parcă te-am mai văzut odată undeva, zise el în sfârşit.

— N'aş putea spune, că-mi aduc aminte, răspunse căpitanul.

— Am curioasa senzație, că-mi ești cunoscut, fără însă să te pot plasa nicăieri în timp sau spațiu.

Căpitanul dădu din umerii greoi.

— De treizeci de ani trăesc prin insule. Cine-și aduce aminte de toți pe care i-a întâlnit într'un răstimp atât de lung!

Suedezul clătină capul.

— Uneori zărim o localitate pentru întâiași dată și totuși ne pare ciudat de cunoscută. Astfel, pe semne, te văd eu pe d-ta.

Zâmbi în chip straniu.

— Cine știe, poate că în vechea Romă, d-ta erai comandantul unei galere iar eu un sclav vâslaș... De treizeci de ani, zici, că trăești aici?

— Treizeci de ani fără întrerupere.

— Ai întâlnit, poate, pe un om care se numea Roșu?

— Roșu?

— Alt nume nu-i știu. Personal nu l-am cunoscut pe Roșu niciodată. Nici n'am dat măcar ochi cu dânsul. Și totuși cred a-l vedea mai lămurit, decât pe mulți, decât de pildă pe frații mei, cu care am petrecut ani întregi la un loc. Trăește în închipuirea mea cu limpezimea unui Paolo Malatesta sau a unui Romeo. Dar presupun că nu l-ai citit niciodată pe Dante sau pe Shakespeare.

— In adevăr, n'aș putea pretinde că da, răspunse căpitanul.

Nielson, trăgând dintr'o țigară, se rezemă pe speteaza scaunui, uitându-se absent la inelul de fum ce plutea în aer. Buzele sale zâmbeau dar privirea îi era gravă.

Apoi se uită iarăși la căpitan. Acesta, cu buhăiala lui vulgară, era extraordinar de

respingător. Avea mulțumirea de sine sanguină a prea-grașilor. Intreaga lui ființă constituia o provocare și-l irita grozav pe Nielson. Dar contrastul întreomul pe care-l avea în față și acela la care se gândea, îl izbea ca ceva foarte nostim.

— Se pare că Roșu a fost făptura cea mai atrăgătoare, care se poate închipui. Un număr însemnat de persoane, care l-au cunoscut pe vremea aceea — oameni albi — mi-au afirmat că dacă-l vedeai pentru întâiași dată, frumusețea lui îți tăia răsuflarea. L-au chemat Roșu pentru părul său — lucitor ca o flacără. Era ondulat de natură și-l purta lung. Trebue să fi fost de culoarea minunată după care se înebuneau Pre-Rafaeliștii. Roșu era atât de naiv, încât nu cred să fi fost mândru de dânsul; nimeni însă, nu i-ar fi putut-o lua în nume de rău, de ar fi fost.

Era înalt de șase picioare și un palmac sau doi — în casa indigenă ce stătea altă dată aici, semnul înălțimii lui fusese crestat cu un cuțit în trunchiul mijlociu, susținător al acoperișului — și corpul îi era făcut ca al unui zeu grec — lat în umeri și îngust în șolduri. Semăna cu Apollo al lui Praxiteles. Avea acea dulce rotunjime și acea suavă grație feminină, atât de turburătoare și de misterioasă. Pielea-i era de o albeață orbitoare, lăptoasă și satinată, ca a unei femei.

— Când eram mititel, spuse căpitanul, clipind din ochii injectați de sânge, aveam și eu pielea albă.

Dar Nielson nu-i dădu nici o atenție. Işi

istorisea acum povestea și nu voia să fie întrerupt.

— Chipul îi era tot atât de frumos, ca trupul. Avea niște ochi mari de un albastru foarte închis care, în unele zile, păreau negri. Genele lungi, ca și sprîncenele — în deosebire de ale altor roșcovani, erau de un castaniu închis. Regularitatea trăsăturilor lui era desăvârșită și gura-i părea o flacără arcuită. N'avea decât douăzeci de ani.

Aci suedezul, înzestrat cu un oarecare simț pentru dicțiunea dramatică, se opri, sorbind o înghițitură de whisky.

— Era unic. Niciodată n'a trăit o ființă mai răpitoare. Ivirea lui n'a avut mai mult rost decât înflorirea unui boboc minunat pe o planetă sălbatecă. N'a fost decât o întâmplare fericită a Naturii.

Intr'o zi, el debarcă la marginea aceluiași golf, în care trebue să fi intrat și d-ta azi dimineață. Era un marinar, dezertat la Apia de pe un vas de război american. Izbutise să convingă, pe niște indigeni omenoși, să-l primească pe o corabie cu pânze care ridica tocmai ancora pentru a pleca la Safoto. Fu debarcat aici cu ajutorul unei luntre.

Nu cunosc pricina dezertării lui. Poate nu i-a plăcut viața plină de restricțiuni a marinei de război. Poate avusese o neînțelegere cu cineva pe bord. Sau poate l-a vrăjit numai Pacificul și insulele acestea romantice. Căci din când în când ele prind pe un om ca într'o pânză de păianjen. Și dacă Roșu a avut o fire delicată, atunci se prea poate că marea asta albastră, că adierea molcomă depe dealurile verzi, să-i

fi răpit vigoarea nordică, așa cum Dalila l-a moleșit pe vigurosul Samson... In orișice caz, vroia să se ascundă și s'a gândit că în acest colț retras avea să fie la adăpost, până la plecarea vaporului său din Samoa.

Lângă golf se afla un bordei indigen și, pe când stătea acolo, neștiind încotro să-și îndrepte pașii, ieși o copilă și-l pofti înăuntru. Tânărul cunoștea abia două cuvinte din limba insularilor iar fata cam tot atâta englezească. Dar el înțelese numai decât ceeace vroiau să zică zâmbetele și gesturile ei drăgălașe și o urmă în colibă. Șezu jos pe o rogojină și mâncă niște felii de ananas, pe care i le dădea fata.

„Despre Roșu nu pot vorbi decât din auzite, pe fată însă am văzut-o, trei ani după prima lor întâlnire, când n'avea încă optsprezece ani împliniți. Nu poți să-ți închipui cât de delicioasă era. Avea grația pătimașă și tenul cald al polinezilor. Era năltuță, sveltă, cu trăsături delicate și ochi mari, asemenea unor eleșteie tăcute sub palmieri. In părul negru și buclat, care-i cădea pe spate, purta o cunună de flori mirositoare. Avea niște mâini adorabile. Atât de mici erau și de o formă atât de desăvârșită, încât nu puteai să-ți desprinzi privirea de pe ele. Pe atunci ea râdea ușor și zâmbetu-i era așa de dulce, că făcea să-ți tremure genunchii. Pielea-i semăna cu un lan de grâu copt, într'o frumoasă zi de vară. O Doamne! Cum aș putea s'o zugrăvesc? Vorbele sunt prea sărace, pentru redarea atâtor farmece!

Și aceste două ființe tinere, ea șasespre-

zece, el douăzeci de ani, se îndrăgostiră dela prima vedere. Asta-i adevărata iubire, nu aceia care izvorăşte din simpatie, comunitate de interese sau de idei, ci dragostea pură şi simplă. Asta-i iubirea pe care Adam o simţi pentru Eva, când se trezi şi o găsi în grădină, privind la dânsul cu ochi de rouă. Asta-i iubirea care împerechează vitele ca şi zeii. Asta-i iubirea care face din univers o minune. Asta-i iubirea care dă vieţii, adevăratul ei înţeles... Desigur n'ai auzit niciodată despre acel duce francez, cinic şi înţelept, care spunea că, din doi amanţi, unul totdeauna iubeşte iar celalt se lasă iubit — un adevăr amar la care cei mai mulţi oameni trebue să ne resemnăm. Dar din când în când se mai ivesc şi doi care se iubesc şi se şi lasă iubiţi. Atunci soarele ar trebui să se oprească în calea lui, cum s'a oprit când Iosua s'a rugat pentru asta, Dumnezeului lui Israel.

Şi chiar acum, după atâţia ani, când mă gândesc la aceşti doi tineri, atât de frumoşi, de nevinovaţi, şi la dragostea lor, resimt o durere. Inima mi se strânge ca în nopţile de lună plină, când o privesc revăsându-şi lumina argintie pe lagună. Contemplarea frumuseţii desăvârşite e totdeauna legată de suferinţă.

Erau copii. Ea avea o fire bună, blajină şi drăgăstoasă. Nu ştiu nimic despre dânsul dar îmi place să cred că cel puţin pe atunci era naiv şi sincer. Imi place să cred că sufletul său era tot atât de atrăgător ca şi trupul dar sunt încredinţat că n'avea mai mult suflet decât vieţuitorii codrilor şi ai pădurilor, care făceau încă fluere din

trestie și se înbăiau în râurile munților, atunci pe când lumea era încă tânără și se mai puteau zări mici fauni, galopând prin luminișuri, călare pe un centaur bărbos... Un suflet e o posesiune împovărătoare și când omul a început să-l desvolte, a pierdut Paradisul.

Puțin înaintea venirii lui Roșu, insula fusese bântuită de una din molimele, pe care omul alb le-a adus cu sine. O treime din populație murise. Se pare că fata își pierduse toate rudele mai apropiate. Trăia acum în casa unor veri îndepărtați. Familia se compunea din două babornițe sbârcite și gârbove, două femei tinere, un bărbat și un băiat.

Roșu rămase câteva zile acolo. Dar poate că, atât de aproape de coastă, se simți în primejdie de a fi descoperit de vreun alb, care ar fi putut să-i trădeze ascunzătoarea. Poate că îndrăgostiții nu puteau răbda prezența celorlalți, care le fura ceva din deliciul de a fi laolaltă, — nu știu. Dar într'o dimineață, cei doi se porniră la drum, cu puținele lucruri ce avea fata, și o luară pe o potecă ierboasă, sub arborii de cocos, până ce ajunseră la acest râu. Trebuiau să treacă podul, pe care l-ai trecut și d-ta, și fata râse vesel, văzând că lui îi e frică. Il ținu de mână până ce atinseră capătul primului trunchiu dar curajul îl părăsi și se întoarse înapoi. Fu nevoit să-și scoată îmbrăcămintea, înainte de a se aventura din nou, și ea i le cără toate pe capul ei.

Se stabiliră în coliba părăsită, ce se afla aici. Fie că fata avea vreun drept de pro-

prietate (pe insulă acest drept e ceva foarte complicat), fie că proprietarul murise în cursul epidemiei, fapt e că nimeni nu le ceru socoteală și rămaseră bun stăpâni pe bordei. Toată gospodăria lor se alcătuia dintr'o rogojină pe care dormeau, un ciob de oglindă și vreo două strachini. Atâta ajunge în țara asta hazlie, pentru a-ți întemeia un sălaș.

Despre oamenii ferice se zice că nu știu ce-i timpul; cel puțin în cazul dragostei fericite, vorba asta se adeverește. Toată ziulica nu făceau nimic și totuși zilele le păreau încă prea scurte.

Fata avea un nume samoan dar Roșu o numi Sally. El învăță foarte repede limba insularilor, atât de ușoară. Ii plăcea să stea ceasuri întregi culcat pe rogojină, în timp ce ea îi povestea voioasă, fel de fel.

Roșu era o fire tăcută sau poate că avea o minte somnoroasă. Fuma neîncetat țigările, pe care fata i le sucea din tutun pământean și din frunză de pandanus, și urmărea degetele ei sprintene, pe când împletea rogojini de iarbă.

Adeseori veneau niște băștinași și istoriseau lungi povești din timpurile vechi, când insula era încă tulburată de războaie între triburi. Câte odată, el mergea la recif pentru a pescui și aducea acasă un coș plin de pește colorat. Câteodată ieșea noaptea cu un felinar, ca să prindă stacoji. In jurul bordeiului creșteau banane, pe care Sally le prăjea pentru prânzul lor frugal. Ea știa să gătească tot felul de mâncări delicioase din nucile de cocos, și arborele de pâine, de la marginea râului, le

dădea fructul lui. In zile de sărbătoare tăiau un purceluş, frigându-l apoi pe nişte pietre fierbinţi. Se îmbăiau împreună la râu şi seara mergeau la lagună, pentru a face o plimbare cu luntrea.

Răcoriţi şi fericiţi, ei se înapoiu în amurgul serii la râu, păşind mână'n mână, pe iarba moale. Şi acum păsările mynah, aşezate pe crăcile arborilor de cocos, umplu văzduhul cu strigătul lor. Venea noaptea, cu acest cer, care luceşte ca aurul şi pare mult mai întins decât toate cerurile Europei, şi cu adierea lină care suflă prin coliba deschisă..., lunga noapte care, totuşi le părea mult prea scurtă.

Fata avea şasesprezece ani, el numai douăzeci. Zorile se revărsau peste pilaştrii de lemn ai colibei şi priveau la aceşti doi copii frumoşi, dormind unul în braţele celuilalt. Soarele se ascundea în dosul mărilor şi zdrenţuitelor frunze ale bananilor, spre a nu-i tulbura. Dar deodată, cu o sburdălnicie şăgalnică, trimetea spre feţele lor o rază aurie, asemenea labei întinse a unei pisici persane. Deschideau ochii somnoroşi şi salutau aurora unei zile noi.

Săptămânile şi lunile treceau; însfârşit se împlini un an. Iubirea lor părea să fie tot atât de — şovăesc să întrebuinţez cuvântul — pătimaşă, căci patima coprinde o umbră de amărăciune şi de teamă, dar tot atât de cordială, de firească şi de simplă ca în prima zi.

Dacă cineva i-ar fi întrebat, ei ar fi răspuns cu siguranţă, că dragostea lor nu va lua niciodată sfârşit. Ştim doară cu toţii că

credința în propria-i nemurire e un element esențial al iubirii. Totuși, neștiut de Roșu și nebănuit de fată, începuse poate să încolțească un mic germene în sufletul lui, care, încetul cu încetul, ar fi crescut, devenind săturare și desgust. Căci, într'o zi, unul din băștinașii dela golf veni să le spuie că, ceva mai jos pe coastă, la locul de ancorare, s'ar afla o balenieră britanică.

— Hm! făcu Roșu. Mă întreb dacă n'aș putea târgui un funt sau doi de tutun, dându-le în schimb nuci și banane.

Țigările, pe care Sally i le făcea cu mâni neobosite, erau tari și destul de plăcute la gust, dar nu-l mulțumeau pe deplin. Și, deodată, se trezi în el o poftă nebună după tutun adevărat, acru și mușcător. De luni de zile nu mai fumase o pipă și, când se gândea la asta, gura îi lăsa apă.

S'ar putea crede că Sally ar fi trebuit să aibă vreo presimțire și să-i abată gândul dela drumul acesta. Dar era pe deantregul stăpânită de dragoste și nici nu-i trecea prin minte că, o putere pe lume, ar fi în stare să i-l răpească de lângă ea. Se suiră împreună pe dealuri și culeseră un coș plin de portocale sălbatice, verzi, însă dulci și pline de sevă; apoi banane dimprejurul colibei, nuci de cocos, precum și fructul arborilor de pâine și al manghierului. Le cărară jos la golf și încărcară luntrea cu ele. Roșu și băiatul, care le adusese știrea despre corabie, vâsliră afară din recif.

Din ziua aceea Sally nu l-a mai văzut niciodată.

A doua zi băiatul se înapoie singur, plângând. Povesti următoarele: Când, după în-

delungata lor vâslire, ajunseră la corabie, Roșu strigă către cei depe bord și un alb privi înspre partea lor. Acesta le făcu semn să urce sus pe bord. Suiră amândoi cu fructele aduse și le îngrămădiră pe bord. Omul alb se dete'n vorbă cu Roșu și părea că ajung repede la învoială. Unul din echipaj cobori jos și aduse niște tutun. Roșu luă numai de cât, cu lăcomie, din el și își aprinse o pipă. Băiatul imita mutra fericită cu care Roșu scotea norii mari de fum din gură. Apoi cei din echipaj spuseră nu știu ce și Roșu îi urmă în cabină.

Prin ușa întredeschisă băiatul, care privea cu curiozitate, văzu că cineva aduce o sticlă și pahare. Roșu bău și fumă. Părea că ceilalți îi cereau ceva, căci el clătină râzând capul. Omul, primul cu care vorbise, râdea deasemeni, umplând din nou paharul lui Roșu. Vorbiră și băură mai departe și, dela o vreme, băiatul, obosit de o priveliște care nu înfățișa nici un interes pentru el, se culcă pe punte și adormi.

Fu trezit de un ghiont și, sărind în picioare, văzu că vasul eșea încet din lagună. Roșu ședea tot la masă cu capul pe brațe și scufundat într'un somn adânc. Băiatul făcu o mișcare spre dânsul, să-l scoale, dar o mână aspră îl apucă de braț și un bărbat cu fața încruntată îi suci capul în altă parte, rostind niște cuvinte ce nu le putu înțelege. Atunci băiatul strigă cu glas tare numele lui Roșu, dar fu înșfăcat și aruncat peste bord. Neavând încotro, înotă până la luntrea, care plutea ceva mai încolo și o împinse la recif. Se sui în ea și, sughițând tot drumul, vâsli înapoi la mal.

Ceeace se întâmplase era vădit. Baleniera, din pricina bolii sau părăsirii, ducea lipsă de braţe şi, când Roşu veni pe bord, căpitanul îi ceruse să se angajeze. Văzându-i împotrivirea îl îmbătă bine, reuşind astfel să-i stoarcă iscălitura. Apoi ridică ancora, înainte ca Roşu să se fi desmeticit.

Sally fu copleşită de durere. Plânse şi se văită trei zile. Băştinaşii făceau tot ce ştiau, numai ca s'o mângâe dar ea nu vroia să fie mângâiată. Nu vroia să mănânce. Sleită de putere căzu, în sfârşit, într'o apatie desăvârşită.

Petrecea zile întregi la golf, cu ochii pironiţi pe lagună, în nădejdea deşartă că Roşu, într'un chip sau într'altul, va reuşi să scape. Ceas după ceas, şedea pe nisipul alb, cu faţa scăldată în lacrimi, iar seara, frântă de oboseală, se târa peste râu până la colibioară, unde cunoscuse fericirea. Rudele cu care locuise înainte de ivirea lui Roşu, îi cerură să se întoarcă la dânşii dar ea nu se'nvoi. Era încredinţată că Roşu se va înapoia şi dorea ca el s'o găsească acolo unde o lăsase. După patru luni Sally născu un copil mort şi bătrâna, care venise s'o ajute în timpul lăuziei, rămase cu dânsa în bordei.

Toată bucuria o părăsise. Chiar şi dacă chinurile deveniră cu timpul mai puţin sfâşietoare, ele fură înlocuite printr'o melancolie fără margini. Cine ar fi crezut că printre aceşti oameni, ale căror emoţiuni sunt tot atât de trecătoare cât sunt de violente, s'ar putea găsi o femee capabilă de o astfel de statornicie? Nu pierdu niciodată adânca convingere că, mai curând sau mai târziu, Roşu avea să se reîntoarcă. Il aştepta şi, de

fiecare dată când cineva trecea puntea de arbori de cocos, ea sărea și privea afară. Putea fi el, în sfârșit.

Nielson se opri, cu un suspin.

— Și ce s'a întâmplat pe urmă, cu dânsa? întrebă căpitanul. Suedezul zâmbi cu amărăciune.

— Oh, după trei ani ea deveni tovarășa unui alt alb.

Căpitanul râse cu cinism:

— Adică, ceeace se'ntâmplă, de obicei; — haha, așa-s cu toatele.

Suedezul îi aruncă o privire plină de ură. Nu știa de ce, dar colosul acesta pântecos și vulgar îi inspira o scârbă profundă... gândurile lui începură a pluti și avea acum mintea plină cu imagini din trecut.

Se întorcea cu douăzeci și cinci de ani înapoi. Venise pentru întâia dată pe insulă, sătul de Apia cu chefurile, jocurile de noroc și cu senzualitatea-i brutală — un om bolnav, încercând să se supună fără cârtire la pierderea carierei și la nimicirea visurilor sale ambițioase. Cu hotărâre, el părăsise nădejdea de a-și mai face un nume, căutând să se mulțumească cu cele câteva luni de viață prudentă, ce-i mai rămăseseră.

Locuia la un negustor — fiul unui european și a unei băștinașe — care avea o prăvălie la marginea unui sat indigen, situat pe malul mării și la câteva mile depărtare de râu. Intr'o zi, hoinărind pe potecile ierboase ale aleelor de cocos, ajunse la coliba unde trăia Sally. Frumusețea locului îl extazia într'o măsură aproape dureroasă. Și apoi o zări pe Sally.

Era ființa cea mai frumoasă pe care o vă-

zuse vreodată şi, tristeţa acestor ochi negri, minunaţi, îl înduioşă adânc. Indigenii erau oameni chipeşi şi mulţi din ei se puteau numi chiar frumoşi. Dar frumuseţea lor semăna cu acea a animalelor de rasă. Era searbădă. Aceşti doi ochi tragici, însă, erau plini de mister şi simţeai în ei complexitatea amară a sufletului dibuitor. Negustorul îi istorisi mişcătoarea poveste a fetei.

— Crezi că el se va înapoia vreodată? întrebase Nielson, atunci.

— Fii pe pace, răspunsese negustorul. Vor trece câţiva ani până să scape din mâinile acelora şi, până atunci, o uită el cu desăvârşire. Când Roşu se va fi trezit şi şi-a dat seama că l-au atras în capcană, trebue să fi fost furios, nu glumă. Cred chiar că omul o fi făcut tărăboi, o fi avut poftă să se ia la bătaie cu toţi. Dar pe urmă a înghiţit şi s'a supus, căci n'avea încotro. Iar după o lună de zile o fi găsit că în toată viaţa lui nu i s'a întâmplat ceva mai norocos, decât plecarea asta forţată de pe insulă.

Dar povestea fetei îl urmărea acum pe suedez. Bolnav şi plăpând, sănătatea radioasă a lui Roşu îi aprinse imaginaţia. Nielson era un om urît, de o înfăţişare banală. Cu atât mai mult, ştia să preţuiască frumuseţea la alţii.

Niciodată nu iubise cu patimă şi, cu siguranţă, nu-l îndrăgise niciodată vreo femeie cu o iubire pătimaşe. Atracţia dintre acele două fiinţe tinere îl încântă peste măsură, ca ceva ce poseda nespusa frumuseţe a absolutului.

Merse iarăşi la mica colibă dela golf. Era

înzestrat cu talentul de a deprinde repede o limbă străină și avea o minte energică, obișnuită cu munca. Dăruise și până atunci mult timp, studiului idiomului local și era acum pe cale să adune material pentru un tratat asupra limbii samoane.

Bobornița, care împărțea locuința cu Sally, îl pofti înăuntru. După ce șezu jos, ea îi dădu de băut **Kava** și-i oferi țigări. Era bucuroasă că avea cu cine să stea de vorbă și în timp ce dânsei îi umbla gura, Nielson se uita la Sally. Ii reamintea pe Psyche, în muzeul dela Napoli. Trăsăturile-i aveau aceeaș puritate de linii și, cu toate că născuse un copil, înfățișarea îi era încă fecioreInică.

Abia după ce venise de mai multe ori în vizită la ele, isbuti s'o scoată din muțenie. Dar numai pentru ca să-l întrebe dacă nu văzuse la Apia pe un bărbat cu numele de Roșu. Doi ani trecuseră dela dispariția lui, totuși primele ei cuvinte dovedeau că se mai gândea și acum, neîncetat, la el.

Nu-i trebui lui Nielson mult timp pentru a-și da seama, că se îndrăgostise de fată. Numai printr'o sforțare a voinței se stăpâni, de a nu se duce zilnic la golf. Dar dacă el însuși nu putea fi cu Sally, gândurile erau nedespărțite de dânsa.

La început, privindu-se ca pe un muribund, nu dorea altceva decât s'o vadă și s'o audă din când în când vorbind. Dragostea îi procură o fericire fără margini. Era încântat de castitatea simțimântului său și nu cerea nimic dela fată, decât prilejul să țeasă o pânză de iluzii frumoase în jurul fermecătoarei ei persoane.

Dar aerul liber, climatul dulce, odihna, hrana simplă, începură să producă un efect cu totul neprevăzut asupra sănătății sale. Temperatura nu i se mai ridică noaptea la înălțimi atât de înspăimântătoare, tușea mai puțin și începea să câștige în greutate. Șase luni trecură fără o emoragie. Și deodată întrezări posibilitatea de a trăi. Iși studiase boala cu deamănuntul și acum răsări în el nădejdea că prin bună îngrijire va putea să-i oprească înaintarea.

Ce fericire să te poți gândi la viitor, să faci iar planuri! O viață activă, se înțelege, era cu totul exclusă... Putea trăi pe insulă și micul său venit, neîndestulător în altă parte, avea să ajungă aici cu siguranță. Putea să se ocupe cu plantarea arborilor de cocos și să trimită după cărțile sale și după pian. Insă mintea-i ageră pricepu că totul nu era decât încercarea zadarnică de a-și ascunde patima ce-l stăpânea.

O dorea pe Sally. Nu iubea numai frumusețea ei ci și acest suflet nedeslușit, pe care-l ghicea îndărătul ochilor ei îndurerați. Avea să-i transmită pasiunea lui. Incetul cu încetul avea s'o facă să uite. Și, într'o exaltare a iubirii, se văzu dându-i fericirea, pe care el însuși nu sperase a mai cunoaște-o vreodată și o dobândise totuși, în chip atât de miraculos.

Ii ceru să trăiască cu dânsul dar ea îi respinse propunerea. Nielson se așteptase la această împotrivire și nu pierdu curajul, fiind convins că mai curând sau mai târziu avea să cedeze. Dragostea lui era irezistibilă.

Destăinui dorințele sale bătrânei și află, cu oarecare surprindere, că ea ca și vecinii își dăduseră de mult seama de ele, căutând s'o înduplece pe Sally să-i primească propunerea. La urma urmei fiecare indigenă era bucuroasă să ție casă unui alb și Nielson, după concepțiile insularilor, trecea drept un om avut.

Negustorul la care locuia, se duse la fată și-i spuse să nu fie proastă. O astfel de ocazie nu avea să se mai prezinte niciodată. Cum putea ea, după atâta vreme, să-și închipue că Roșu se va mai întoarce? Împotrivirea fetei mări numai dorința lui Nielson și, ceeace fusese o dragoste curată, deveni o patimă mistuitoare. Era hotărât să învingă toate piedecile. Nu-i dădu lui Sally răgaz. In sfârșit, cedând statorniciei lui, precum și stăruințelor celor din jurul ei, care ba o rugau, ba o dojeneau, fata consimți.

Dar a doua zi când, cu inima voioasă, Nielson se duse la ea, văzu cu groază că, în cursul nopții, Sally dăduse foc casei în care trăise împreună cu Roșu. Babornița îi ieși în cale, rostind vorbe de ocară la adresa fetei dar el îi făcu semn să tacă. Nu făcea nimic. Aveau să-și clădească un bungalo pe locul unde se aflase coliba. O casă europeană era și mai potrivită, dacă vroiau să-și aducă pianul și un mare număr de cărți.

Și astfel fu construită căsuța de lemn, în care el locuia acum de mulți ani, iar Sally îi deveni nevastă.

Dar după primele săptămâni de încântare, în cursul cărora el se mulțumi cu ce-

eace ea îi dădea, el nu avu parte decât de puţină fericire. Ea i se supuse dar numai fiindcă era prea slabă ca să reziste atâtor presiuni: Ii acorda ceeace nu-i părea de mare preţ. Sufletul însă, vag întrezărit, i se sustrăgea. Nielson ştia că ea nu-l iubea de loc. Il iubea într'una pe Roşu şi tot timpul nu făcea decât să-l aştepte. La un semn din partea celui revenit, ea l-ar fi părăsit fără şovăire, în ciuda sincerei sale iubiri şi a tuturor dovezilor de dragoste, cu care el o înconjura. Nici o clipă nu s'ar fi gândit măcar, la durerea care i-o pricinuia.

O nelinişte îl cuprinse şi el dădea asalt în contra eului acestuia nepătruns, care i se împotrivea cu îndârjire. Iubirea lui deveni amară. Incercă să-i topească inima prin bunătate dar ea rămase tot atât de împietrită ca mai înainte. Se prefăcu nepăsător dar ea nici nu băgă de seamă. Câteodată, înfuriindu-se, o ocăra. Atunci ea plângea în tăcere.

Şi uneori i se păru lui Nielson că nu era decât o iluzie şi sufletul ei numai o născocire a propriului său suflet; că el nu putea pătrunde în sanctuarul inimii ei fiindcă un astfel de sanctuar nici nu exista. Iubirea-i deveni o închisoare, din care ar fi dorit să fugă, fără însă a avea puterea să deschidă uşa — atâta doar trebuia — spre a respira din nou aerul libertăţii... Era o caznă şi, în cele din urmă, el se istovi, pierzând orice nădejde.

Focul său se mistuise singur. Când o vedea acum privind spre şubreda punte, ceeace simţea nu mai era mânie ci un fel de nerăbdare. Timp de ani îndelungaţi trăi-

seră împreună, legați prin obișnuință și acomodare. Doar un zâmbet își mai reamintea vechea-i pasiune. Ea era acum o femee bătrână, căci indigenele îmbătrânesc de timpuriu, iar dragostea făcuse loc îngăduinții. De altfel, ea îl lăsa în pace și el era mulțumit cu pianul și cu cărțile lui.

Gândurile îi tindeau spre o încheiere.

— Când privesc înapoi, zise el, și cuget asupra acelei scurte și pătimașe iubiri a lui Roșu și a Sallyei, mă întreb dacă ei n'ar fi avut mai degrabă motiv să mulțumească neînduratoarei soarte, care i-a despărțit pe când dragostea lor era încă în culme. Au suferit, e adevărat, însă în plină frumusețe. Adevărata tragedie a amorului n'au cunoscut-o.

— Nu știu, dacă am prins înțelesul vorbelor d-tale, spuse căpitanul.

— Tragedia dragostei nu-i moartea nici despărțirea. Cât ar mai fi durat, crezi, până ce unul din ei se sătura? Oh, și ce amar e să te uiți la femeia, pe care ai iubit-o cu trup și suflet, într'așa chip că nu puteai îndura să fii măcar o clipă despărțit de ea, și să recunoști că ți-ar fi tot una, dacă n'ai mai vedea-o niciodată. Adevărata tragedie a dragostei e nepăsarea.

In timp ce vorbea se întâmplă, însă, ceva foarte ciudat. Cu toate că se adresase căpitanului nu grăise pentru el. Dădea numai drumul gândurilor sale. Și, cu toate că ținea ochii pironiți pe el, nici nu-l vedea. Dar deodată răsări un chip — nu al omului pe care-l avea în față ci al altuia. Ca și cum ar fi privit în una din acele oglinzi strâmbătoare, care lungesc sau lățesc în mod oribil. Aci,

însă, se întâmplase tocmai contrariul: în omul bătrân, urât și gras, el întrezărea imaginea unui copilandru.

Iute îi aruncă o privire scrutătoare. Oare de ce-l aduse întâmplarea tocmai aici?

Inima îi tresări și el rămase aproape fără răsuflare. O bănuială absurdă se deșteptă în el. Ceeace îi trecea prin minte părea cu neputință și era poate totuși un fapt.

— Care-i numele d-tale? întrebă Nielson brusc.

Fața căpitanului se încreți și el râse șiret. Avea acum un aer viclean și îngrozitor de comun.

— A trecut atâta timp, de când nu l-am mai auzit, că l-am uitat aproape. Dar pe insule îmi zic, de treizeci de ani, Roșu.

Trupul său uriaș fu zguduit de un râs înfundat, aproape tăcut. Era mârșav. Nielson se cutremură. Roșu petrecea de minune, râdea cu lacrimi, așa încât îi curgeau șiroae pe obraji, din ochii injectați de sânge.

Deodată suedezul tresări, căci o femee intrase în odae. Avea o înfățișare oarecum impunătoare și un ten măsliniu închis — căci tenul indigenilor se închide cu vârsta. Prin bluza subțire i se ghiceau sânii greu. Clipa sosise.

Ea îi comunică lui Nielson ceva privitor la o chestie de gospodărie și el îi răspunse. Se întrebă, însă, dacă glasul său îi părea și ei tot atât de schimbat cum și-l simțea el însuși. Femeia aruncă omului de lângă fereastră o privire nepăsătoare, apoi eși. Clipa sosise și... trecuse.

Nielson fu atât de sguduit, încât mai întâi nu putu scoate un cuvânt. Spuse, în sfârșit:

— Mi-ai face plăcere, dacă ai lua masa cu noi. Ceeace s'o nimeri să avem...

— Nu pot, răspunse Roşu. Trebue să mă duc la Grey. Să predau marfa şi pe urmă să plec. Mâine vreau să fiu iarăşi la Apia.

— Unul din băeţii mei poate să-ţi arate drumul.

— Primesc bucuros.

Roşu se ridică greoi de pe scaun, în timp ce suedezul strigă pe un flăcăiaş care lucra la plantaţii. Ii comunică unde vroia să se ducă căpitanul şi băiatul se îndreptă spre punte. Roşu se pregătea să-l urmeze.

— Bagă de seamă, să nu cazi în apă, zise Nielson.

— Nici o teamă!

Suedezul îi urmări trecerea, până ce-l văzu îndărătul arborilor de cocos. Mai rămase câteva clipe nemişcat, apoi se trânti într'un scaun. Acesta era omul, care stătuse în drumul fericirii lui? Pe care Sally îl iubise timp de atâţi ani şi-l aşteptase cu atâta înfrigurare?

Rivalul lui nevăzut şi denebiruit?... Era grotesc. Fu apucat de o mânie năprasnică. Simţea imboldul să sară în sus şi să sfărâme totul împrejur. Fusese înşelat. Se văzuseră însfârşit, el şi ea, şi nici nu se recunoscuseră. Isbucni într'un râs amar, care crescu şi deveni isteric. Soarta îi jucase o festă păcătoasă. Iar acum el, Nielson, era un bătrân!...

Sally veni să anunţe că prânzul era gata. Nielson i se aşeză în faţă şi încercă să mănânce. Ce ar zice ea, oare, dacă ar afla că buhăitul, burduhănosul acela, nu era nimeni altul decât ibovnicul la care şi astăzi se mai

gândea cu toată ardoarea tinereții ei pierdute ?... Altădată, pe vremea când o ura fiindcă îl făcea de nenorocit cu statornicia ei către fetișul ei fantomă, i-ar fi spus-o bucuros. Pe atunci îi plăcea s'o chinuie, fiindcă și ea îl chinuia. Ura lui, atunci, nu era decât dragoste. Dar acum... la ce bun ? Dădu din umeri, nepăsător.

— Ce-a vrut omul acela ? întrebă Sally, pe neașteptate.

Nielson nu răspunse numaidecât... Și ea era acum bătrână și grasă.

Când o vedea acum, nu mai simțea decât dispreț. Răbdarea îi ajunsese la capăt... Răspunse la întrebare :

— E căpitanul unei goelete. Vine dela Apia.

— Așa.

— Mi-a adus știri de-acasă... Fratele meu cel mai mare e greu bolnav și... trebue să mă duc să-l văd.

— Vei sta mult timp ?

El dădu din umeri.

CONAN DOYLE

Furtul Medalionul sacru

Bunul meu prieten, Ward Mortimer, era unul din oamenii cei mai pricepuţi ai vremii în chestiuni de arheologie orientală. Scrisese mult în această materie, trăise doi ani în Egipt la Teba, într'o groapă de morminte, pe când făcea săpături în Valea Regilor, şi provocase chiar o mare senzaţie desgropând, dintr'o tainiţă a templului lui Horus, la Philae, presupusa mumie a reginei Cleopatra.

Atâtea isprăvi, abia la 31 de ani, îl îndreptau spre o strălucită carieră. Deaceea nimeni nu s'a mirat de numirea lui în funcţiunea de director al Muzeului din Belmore Street, strâns legată de aceea de maestru de Conferinţe la Colegiul Oriental — cu un salariu puţin cam micşorat, prin scăderea proprietăţii funciare, dar rămas totuş destul de bunicel ca să ispitească pe un cercetător, fără a-l strâmtora.

Un singur lucru făcea pe Mortimer să-i pară grea slujba din Belmore Street şi anume : destoinicia omului pe care îl înlocuia,

— profesorului Andréas, care se bucura ca erudit, de o reputațiune europeană.

Studenți din toate părțile lumii, veneau la cursurile lui; toată lumea știa ce minunat păstra colecțiunile încredințate îngrijirii sale. De aceea, toată lumea s'a mirat când deodată, la cincizeci și cinci de ani, Andréas eși la pensie și renunță la o slujbă, care era bucuria lui și-l punea la adăpost de grijile vieții. Părăsi deci cu fiică-sa, frumoasele apartamente, locuința de drept a directorului muzeului.

Prietenul Mortimer, care era neînsurat, veni în locul lui. Auzind de numirea lui Mortimer, profesorul Andréas îi scrisese o scrisoare de felicitări, măgulitoare și amabilă. Eram de față la cea dintâi întrevedere a lor și făcui înconjurul muzeului, împreună cu Mortimer, când profesorul îi arăta colecțiunea pe care o înconjurase atâta vreme cu râvnă și dragoste. Fata profesorului, o frumușică sprințară, ne însoți, împreună cu un tânăr, căpitanul Wilson, pe care avea să-l ia curând de bărbat, după câte am putut înțelege...

Muzeul avea cincisprezece săli, dintre care cele mai frumoase erau babilonyana și syriana, fără să mai pui la socoteală holul central, destinat colecțiunilor egiptene și ebraice.

Potolit, aspru, spânatic, cu obrazul crestat de crețurile vârstei, profesorul Andréas se prefăcea nepăsător; dar ochii negri s'aprindeau, figura i se lumina de entuziasm, când ne vorbea de frumusețea și raritatea unor piese din colecțiunea sa.

Mâna lui întârzia cu dragoste pe ele, mângâindu-le. Se vedea cât de mult se mân-

drea cu ele, și ce adânc mâhnit se simțea că trebue să le lase în mâna altuia.

Ne-a arătat pe rând mumiile, papyrus-ele, inscripțiile, relicvele ebraice, imitația faimosului candelabru cu șapte brațe—Menorah—jefuit din templu de Titus, pe urmă transportat de el la Roma, și despre care spun unii că s'ar afla scufundat în matca Tibrului. Acum el se apropie de o vitrină așezată în mijlocul rotondei și, aplecându-se respectuos peste geam:

— Aceasta, nu-i lucru nou pentru un expert ca d-ta d-le Mortimer, dar cred că pe prietenul d-tale, d. Jackson, îl va interesa în mod deosebit.

Mă înclinai, la rândul meu, și văzui un obiect de vreo 5 centimetri pătrați, încadrat de o ramă de aur având câte o toartă de aur la cele patru unghiuri de sus și de jos, și încrustat cu 12 pietre prețioase. Pietrele acestea toate, erau de feluri și de culori deosebite dar de aceeași mărime. După forma, după așezarea, după felurimea conurilor, ai fi zis că este o cutie de vopsele pentru aquarelă. Fiecare piatră avea săpată o inscripție hieroglifică.

—Ai auzit vorbindu-se de Urim ve-thumim, d-le Jackson?

Știam expresia dar înțelesul mi-era cam nehotărât.

— **Urim** și **Thumim**, era numele dat medalionului de piept, încrustat cu pietre prețioase, pe care îl purta în vechime marele preot al Evreilor, când intra în Sfânta Sfintelor. Era în acelaș timp emblema sacerdoțiului și un talisman cu puteri misterioase. Răspândea îndeobște un simțimânt de res-

pect, ceva la fel cu cărţile sepiline ale Capitoliului, la Romani. Erau, cum se vedea, 12 pietre mândre, având săpate caractere mistice ; dela unghiul de sus spre stânga, se înşirau : o cornalină, un matostat, un smarald, un rubin, un safir, un diamant, o peruzea, o agată, un ametist, un topaz, un smarald-palid şi un jasp.

Am rămas uimit de frumuseţea felurită a pietrelor.

Medalionul acesta, are vreo istorie ? întrebai.

— E foarte vechiu şi de valoare nepreţuită, răspunse profesorul Andréas. Fără a fi siguri — suntem îndrituiţi să credem, că ar putea fi chiar acel **urim şi thumim** original, din chiar templul lui Solomon ! Aşa ceva cu siguranţă că nu există în nici o colecţiune din Europa. Prietenul meu, de faţă, căpitanul Wilson, se pricepe foarte bine la pietre preţioase : ţi-ar putea spune cât de curate sunt.

Căpitanul Wilson, oacheş, privirea aspră şi tăioasă, sta lângă logodnica lui, de cealaltă parte a vitrinei.

— Da, zise el scurt, niciodată nu mi s'a'ntâmplat să văd pietre mai fine.

— Şi medalionul de asemenea, e de un meşteşug remarcabil. Cei vechi erau pricepuţi în...

Profesorul voia să vorbească fără îndoială, de arta de a încrusta pietre ; dar căpitanul Wilson îl întrerupse :

— Candelabrul acesta, — Menorah — vă dă o frumoasă dovadă ce buni giuvaergii erau cei vechi — zise el, întorcându-se spre o altă masă.

Toţi eram de aceeaşi părere, admirând cu el bogăţia piciorului şi delicata înflorirură a ramurilor. Nu era puţin lucru mulţumirea de-a avea lămuririle unui astfel de cunoscător, asupra unor obiecte atât de rare! Când, la sfârşitul vizitei noastre, profesorul Andréas, încredinţă în mod oficial amicului meu, preţioasa colecţiune, mi-a fost cu neputinţă să nu-l plâng şi în acelaş timp să nu invidiez pe urmaşul care avea să-si închine viaţa unei sarcini atât de plăcute. După opt zile, Ward Mortimer luă în stăpânire noul său domiciliu şi deveni stăpân cu adevărat în muzeul Belmore Street.

Cincisprezece zile mai târziu, el dădu o masă la vreo şase prieteni neînsuraţi. Când oaspeţii plecară, mă trase de mânecă şi-mi făcu semn să mai rămâin.

— Stai numai la 100 de metri de aici. N'ai de ce te grăbi, îmi zise el; (locuiam în adevăr în Albany). Mai rămâi să fumăm împreună o ultimă ţigară? Am mare nevoe să-ţi cer un sfat.

Mă înfundai într'un fotoliu şi aprinsei una din minunatele sale havane. Când şi cel din urmă invitat, în sfârşit, se retrase — el scoase o scrisoare din buzunarul jachetei; pe urmă, aşezându-se în faţa mea:

— Iată, zise el, o scrisoare anonimă, primită chiar azi dimineaţă. Vreau să ţi-o citesc şi să-mi spui ce crezi.

— Ii faci mai multă cinste decât i se cuvine.

— Uite ce spune: „Domnule, nu ştiu cum să vă povăţuesc mai bine, să supravegheaţi numeroasele obiecte de preţ, cari vă sunt încredinţate. Nu cred că multă vreme o să mai

fie suficient serviciul de noapte cu un singur paznic. Să nu uitaţi că aţi fost înştiinţat — sau altfel, temeţi-vă de o nenorocire cu neputinţă de îndreptat".

— Asta-i tot?

— Tot.

— Ei bine — zisei eu, mi se pare limpede ca ziua, că trebue să cauţi pe autorul acestei scrisori printre puţinele persoane care ştiu că noaptea nu întrebuinţezi decât un singur păzitor.

Ward Mortimer, surîse straniu... Imi întinse hârtia.

— Ai putea să recunoşti scrisul cuiva? Uită-te la ăsta acum. — Şi îmi dete o a doua scrisoare.

— Observă litera **C** din „complimente" şi din „continuare". Uită-te la **J** mare. Bagă de seamă cum înlocueşte punctul printr'o liniuţă la sfârşitul frazelor.

— Ambele litere sunt, fără'ndoială, scrise de aceiaşi mână deşi, cea dintâi e mai apăsată, ca să-şi ascundă felul scrisului.

— Cea de a doua, continuă Mortimer, e scrisoarea de felicitare pe care am primit-o dela profesorul Andréas cu prilejul numirii mele.

Il privii zăpăcit. Atunci, îmi întoarse scrisoarea, pe care o aveam în mână, şi în care citii, semnătura destul de citeaţă, pe dosul scrisorii „Martin Andréas".

Oricine s'ar pricepe câtuşi de puţin în grafologie, nu s'ar fi îndoit că profesorul Andréas, a scris chiar el, succesorului, o scrisoare anonimă, atrăgându-i luarea aminte, să se ferească de hoţi.

Faptul era sigur, deşi de neexplicat.

— Dar de ce ți-ar fi scris? zisei.

Tocmai asta vroiam să te întreb. De ce, dacă se teme, n'a venit să mi-o spue'n față?

— O să-i vorbești?

— Stau pe gânduri. Poate o să tăgăduiască scrisoarea.

— Dar, cel puțin, dacă ți-a scris, a avut gânduri bune. Și-ar trebui să iei măsurile potrivite. Paza, cum se face acum, te apără îndeajuns de spărgători?

— Cred că da. Publicul nu este admis decât dela 10 ore de dimneață, până la 5 ore seara. Am un paznic la două săli; stă în pragul dintre cele două și le supraveghează astfel dintr'odată.

—Dar noaptea?

— După eșirea publicului, tragem numaidecât obloanele de fier, destul de țapene ca să tae pofta oricui de vreo încercare. Paznicul de noapte este un om deștept. Stă în camera de intrare și la fiecare trei ceasuri dă câte-o raită prin săli. O lampă electrică luminează'n fiecare sală, toată noaptea.

— Nu văd ce-ai putea face mai mult; poate, să mai menții și noaptea, serviciul din timpul zilei.

— N'am mijloace s'o fac.

In orice caz, ar trebui să previi poliția, și să pui un agent special în interiorul Muzeului. Cât despre scrisoare, dacă autorul ei dorește să rămâe anonim, cred că are și dreptul. Cu vremea se va vedea, dacă ciudățenia purtării sale a fost întemeiată. Și, pe urmă, începurăm să vorbim de altceva. Dar, întorcându-mă acasă, m'am frământat toată noaptea, să aflu ce-a putut face pe profesosul Andréas, să scrie o scrisoare anonimă,

urmașului său. Căci, cât despre mine, eram așa de sigur că el a scris scrisoarea, cași cum l-aș fi văzut scriind-o. Presimțea primejdia ce amenința colecția. Poate chiar că presimțirea aceasta l-a făcut să părăsească postul. Dar atunci, pentru ce mai șovăia, ca să previe de-adreptul pe Mortimer? Am întors problema pe toate fețele, până când căzui într'un somn sbuciumat, din care nu mă deșteptai decât mult mai târziu ca de obiceiu.

La drept vorbind, mă deșteptai într'un chip pe cât de neobișnuit, pe atât de violent, când năvăli în odae, la 9 ore fix, amicul meu Mortimer. Era abătut la față. El, cel mai simțit dintre cunoșttințele mele, veni la mine desfăcut la guler, cu cravata desnodată, cu pălăria pe ceafă; în ochii săi rătăciți am citit toată povestea.

— S'a spart Muzeul! strigai, ridicându-mă din pat.

— Mă tem... Pietrele acelea! Pietrele din **urim** și **thunim!** zise el, apăsând silabele, gâfâind de alergare. Mă duc la biroul poliției. Vino la Muzeu, cât mai repede cu putință, Jackson. Pe curând!!

Se năpusti afară, ca un nebun, și-l auzii cum cobora duduind pe scărir.

Mă grăbii să-i fac pe plac. Dar sosind la Muzeu l-am și găsit întors, cu un inspector de poliție și un gentleman cam în vârstă, domnul Purvis, unul dn asociații marii bijuteriii Morson și C-ie, care însoțea adesea poliția, un expert în pietre prețioase. Câte și trei stau împrejurul vitrinei unde figura de obiceu medalionul de piept al marelui preot evreu. Medalionul, scos afară dn vitrină, fu-

sese pus de-asupra ; văzui aplecându-se, de asupra lui, cele trei capete.

— Are urme foarte vizibile că a fost forțat, — zise Mortmer. Mi-a izbit atenția, azi dimineață, traversând sala. Il examinasem chiar eri seară. Deci s'a umblat la el, fără îndoială, astă noapte.

După cum spunea Mortimer, medalionul avea urme neșterse că mâini violatoare umblaseră la el. Montura celor patru pietre formând șirul de sus : cornalina, matostatul, smaraldul și rubinul, avea știrbiri, crestături, cași cum buza de aur fusese forțată cu un briceag. Pietrele rămăseseră pe loc. Dar lucrarea fină de giuvaergiu, pe care o admiraserăm cu câteva zile mai înainte, suferise o mare stricăciune.

— S'ar zice, își dete părerea inspectorul, că cineva a încercat să scoată pietrele.

Eu mă tem, răspunse Mortimer, că nu numai a încercat dar că a și reușit. Mă tem că pietrele acestea să nu fie imitațiuni îndemânatice, înlocuind pe cele originale.

Aceeași bănuială îi veni și expertului, căci, verificase cu îngrijire, la lupă, cele patru pietre și le supunea acum, la diferite probe. In sfârșit se întoarse voios spre Mortimer.

— Felicitările mele, domnule, zise el. Afirm că aceste patru pietre sunt chiar cele originale, și de cea mai excepțională puritate.

Prietenul meu scoase un adânc suspin de ușurare și obrajii lui palizi mai prinseră puțină culoare.

— Domnul fie lăudat ! Ce scop să fi avut atunci hoțul ?

— De sigur, să fure pietrele ; dar poate va fi fost întrerupt dela furt...

— Te-ai aştepta, în această ipoteză, să fi încercat să le fure, una câte una ; dar montura fiecăreia a fost desfăcută și, cu toate astea, nu lipsește nici o piatră.

— Asta e, fără nici o îndoială, extraordinar, zise inspectorul. Nu mi-aduc aminte să se mai fi întâmplat ceva la fel. Să vedem pe paznic.

Chemară paznicul, un om de treabă, după chip, și cu înfățișare de vechiu ostaș, care se interesa tot așa de mult ca și Mortitmer, de furtul întâmplat.

— Nu, domnule, n'am auzit cel mai mic sgomot, răspunse el la întrebările inspectorului. Am făcut de patru ori înconjurul, fără să bag de seamă. Iacă, sunt 10 ani de când sunt aici, și întâia oară mi se întâmplă așa ceva.

— Nu s'ar fi putut strecura un hoț pe fereastră ?

— Cu neputință, domnule.

— Sau pe ușă, trecând prin odaia dumitale ?

— Nici atât.

— Muzeul mai are alte ieșiri ?

— Mai e ușa apartamentelor particulare ale d-lui Mortimer.

— O închid noaptea, lămuri amicul meu ; și, ca să ajungă până aci, hoțul ar fi trebuit mai întâi, să deschidă ușa de afară.

— Servitorii d-tale ?

— Locuesc într'altă parte.

In adevăr, zise inspectorul, toate lucrurile acestea sunt foarte nelămurite. Totuși, nu

s'a făcut nici o pagubă adevărată, dac'ar fi să credem ce spune d-l Purvis.

— Aşi putea să jur că pietrele sunt autentice.

— Cum s'ar zice, în cazul acesta, avem a face numai cu un fapt de rea voinţă. Totuşi, aş vrea mult să fac înconjurul clădirii, cu multă băgare de seamă, şi să văd dacă vr'un semn ne pune pe urmele oaspetelui nostru.

Cercetările inspectorului, urmară toată dimineaţa. Sârguitoare şi pricepute, n'ajunseră la alt rezultat decât să descopere două deschizături la care nici nu ne gândisem: una da din pivniţă într'o galerie, printr'o trapă; cealaltă, care era o ferestruică dintr'o cămară din pod, privea chiar în sala unde operase intrusul.

Şi, de oarece nu se putea introduce nici în această cămară nici în pivniţă, decât după ce va fi fost pătruns în muzeu, descoperirea nu slujea la nimic. Apoi, praful din pivniţă şi din poduri erau mărturie că intrusul nu se servise nici de una nici de cealaltă, ca loc de trecere.

Şi am sfârşit cum începusem, fără a bănui câtuşi de puţin, cum, dece, şi de cine s'a încercat un furt asupra acelor patru pietre.

Mai rămânea lui Mortimer să facă o încercare, şi o făcut. Lăsând poliţia să-şi urmeze zadarnicile ei cercetări, mă rugă să-l însoţesc după amiază, la profesorul Andréas. Ţinea, în adevăr, să-i declare sincer profesorului că-l socotea autorul avertismentului anonim, rugându-l să-i explice cum s'a făcut că prevederile sale s'au împlinit întocmai.

Profesorul locuia într'o mică vilă din Up-

per Norwood dar servitoarea ne spuse că nu era acasă; văzând necazul nostru că nu l-am găsit, ne întrebă dacă nu am dori să vorbim cu d-șoara Andréas, și ne introduse în modestul și micul lor salon. V'am spus că fiica profesorului Andréas era tare frumușică. Blondă, subțiratecă, grațioasă, avea pielița obrazului de culoarea mată a ivoriului vechiu auriu sau a trandafirului palid. Totuși am fost înmărmurit, văzând ce schimbare suferise, în numai 15 zile.

Figura-i tânără avea o înfățișare pierdută și o adâncă tristețe se revărsa din ochii ei limpezi.

— Tata, ne spuse ea, a plecat ieri în Scoția. Părea obosit; a dat peste multe necazuri!

— Și d-ta, Miss Andréas, pari tot așa de obosită.

— Am fost și eu mult neliniștită din cauza tatei.

— Puteți să ne dați adresa dumnealui, din Scoția?

— Da, desigur, e la fratele său, reverendul David Andréas, — 1, Arran Villas Ardossan.

Ward Mortimer înseamnă adresa și ne retraserăm, fără cea mai mică aluzie la pricina care ne adusese în vzită.

Seara ne regăsirăm în Belmore Street, în aceeași situație ca și dimineața; n'aveam drept călăuză decât scrisoarea profesorului. Prietenul meu se hotărîse să plece spre Ardossan, de a doua zi dmineața, și să cerceteze, până la ultimele amănunte, povestea scrisorii anonime, când un nou incident ne răsturnă toate proiectele.

Fusei deşteptat, disdedimineaţă, de nişte bătăi în uşă. Un comisionar îmi aduse un bilet dela Mortimer. Vino, îmi scria el, gluma se'ngroaşă".

Mă dusei numai decât; îl găsii plimbându-se nervos în sala cea mare, pe când bătrânul soldat, însărcinat cu paza locului, sta într'un colţ, drept ca'n front.

— Ce bine'mi pare că te văd, iubite Jackson! îmi spuse prietenul, toată afacerea asta e din ce în ce mai de ne'nţeles!

— Dar ce s'a mai întâmplat?

Intinse mâna spre vitrina în care era medalionul.

— Ia uită-te.

Mă uitai şi nu mă putui stăpâni să nu scot un strigăt de mirare. Pe tot şirul de al doilea, monturile pietrelor fuseseră profanate ca şi cele din rândul de sus. Opt pietre din douăsprezece suferiseră aceeaşi stranie operaţie.

Monturile şirului de jos erau netede şi neatinse. Ale celor de sus erau neregulate şi ştirbite.

— S'au schimbat pietrele? întrebaiu eu.

— Nu, sunt încredinţat că cele patru de sus sunt aceleaşi pe care expertul le-a verificat ca autentice: căci am băgat de seamă încă de ieri această uşoară decolorare la extremitatea smaraldului. Din moment ce nu au fost smulse pietrele de sus, nu e motiv să crezi că s'au schimbat cele de jos. Zici că n'ai auzit nimic, Simpson?

— Nu, domnule, răspunse paznicul. Dar făcându-mi inspecţia la sfârşitul zilei, m'am uitat mai cu deamănuntul la pietrele astea, şi băgai numai decât de seamă că s'a um-

blat la ele. Atunci v'am chemat, ca să vă dau de veste, domnule. M'am plimbat toată noaptea fără să aud nici un sgomot și nici o viață suflând.

— Rămâi te rog să prânzești astăzi cu mine — îmi zise Mortimer.

Și mă conduse în apartamentul său.

— Și acum, ce crezi de toate astea?

Mă gândesc, uite, că n'am mai pomenit o întâmplare mai fără nici un Dumnezeu, mai stupidă și mai absurdă! Cred că suntem în fața unui maniac.

— Ai putea să-mi faci o ipoteză?

— Imi vine o ideie năstrușnică. Obiectul acesta este o relicvă evreiască, foarte veche și foarte respectabilă. Pe vremea asta de antisemitism, n'o fi vr'un fanatic care o fi voit s'o profaneze?

— Nu, nu, nu! Un om capabil de o asemenea nebunie ar distruge-o cu totul. Dar la ce dracu se trudește el să știrbească ramele de aur ale fiecărei pietre, cu atâta grijă migăloasă ca să nu se strice decât patru pe noapte? Am nevoe de o explicație mai bună și pe care singuri noi s'o găsim. Căci nu prea mă încred mult în priceperea polițistului.

Ce crezi de paznicul Simpson?

— Ai vreun cuvânt să-l bănuești?

— Numai el stă în clădirea muzeului.

— Ce plăcere să aibă, ca să facă o stricăciune de geaba? De furat, nu s'a furat nimic. Simpson nu poate avea nici un motiv.

— Nebunia?

— De! aș jura că e în toate mințile. Și... pe altcineva dumneata nu mai bănuești?

— Hm... de... ce să mai zic... aş mai spune una... mă gândesc şi eu... Chiar d-ta, din întâmplare, nu cumva eşti somnambul?

— De fel! Te-asigur.

— Atunci, nu mai caut.

— Eu da. Şi am un mijloc să luminez totul.

— Să te duci să vezi pe profesorul Andréas?

— Nici de cum. Vom găsi mijlocul fără să mai luăm drumul până la Scottland Yard. Şi iată în ce fel. Cunoşti ferestruica de deasupra holului din mijloc? Să lăsăm toată noaptea în sala asta aprinsă lumina electrică şi noi să pândim de sus, din cămară; vom deslega astfel numai amândoi misterul. Necunoscutul lucrând, de fie care dată, numai la patru pietre, îi mai rămân patru de lucru. Nici vorbă că în noaptea asta are să vie să le isprăvească.

— Minunat! ziseiu eu.

— Să ţinem lucrul ascuns. Să nu suflăm o vorbă nici poliţiei, nici lui Simpson. Ne-am înţeles?

— Bucuros.

Şi, potrvit înţelegerii, seara, când bătea zece ore, mă întorsei în Muzeul din Belmore Street. Il găsii pe Mortimer străduindu-se să-şi stăpânească neastâmpărul nervos. Fiindcă era prea de vreme să înceapă pânda, trecurăm la dânsul un ceas, două, ca se cercetăm pe toate feţele această ciudată problemă.

In sfârşit, uruitul trăsurilor, sgomotul paşilor grăbiţi scăzură şi se răriră din ce în ce, odată cu risiprea chefliilor târzii, îndrumaţi cari spre gară, cari spre casă... Spre seară,

Mortimer mă duse în cămara din pod de unde se putea vedea toată sala.

Fusese aici de cu ziua, și așezase două paturi de campanie unde, n'aveam decât să stăm întinși ca să supraveghem în liniște tot Muzeul. Un strat gros de praf, se îmbâcsise pe geamul ferestruicei, și n'ar fi bănuit cineva de jos, că e spionat. Ștergerăm fiecare de partea lui, câte un mic colț de geam, cât trebuia ca să putem vedea sala întreagă. Sub lumina rece a globurilor, obiectele se desprindeau colțurate și lămurite; ți-aș fi putut deosebi, în cele mai mici amănunte, ce era în fiecare vitrină.

O supraveghere de felul acesta, este o școală, nu se poate mai bună; căci n'ai ce face: vrând, nevrând, cercetezi adânc lucruri, pe dinaintea cărora treci de obiceiu fără să le dai prea mare băgare de seamă.

Inapoia micului meu loc de pândă am stat ceasuri întregi, studiind fiecare piesă, de la cosciugul cel mare al mumiei, răzimat de zid, și până chiar la pietrele acelea din pricina cărora ne găseam aci, și care străluceau în sicriul lor de stticlă, dedesubtul nostru. Erau de sigur în vitrină multe lucruri de guvaergerie, multe pietre de mare valoare, dar cele 12 pietre ale minunatului **urim și thumim** ardeau cu niște focuri cari eclipsau pe toate celelalte. Am studiat, rând pe rând, de sus, picturile funerare din Sicara, frizele din Karnak, statuile din Memphis și inscripțiunile din Theba; și pururea ochii ni se întorceau spre acea neasemuită relicvă evreiască iar sufletul spre misterul ce o înfășura.

Am spus că, lipit de zid, în dreapta ușii,

— la dreapta pentru noi care o priveam din față dar în stânga pentru cine intra, — era un cufăr mare de mumie. Poți să-ți închipui încremenirea noastră, când văzurăm încet, încet, cum se deschide sicriul. Binișor capacul se ridică, căscătura se făcu din ce în ce mai mare, dar atât de încet, cu atâta fereallă, că mișcarea era aproape nesimțită. Ne uitam, ținându-ne respirația. Atunci, prin deschizătură, apăru albă și uscățivă, o mână care împingea capacul zugrăvit; apoi altă mână eși la iveală și, pe urmă, un obraz, un chip pe care și unul și altul îl cunoșteam, — chipul profesorului Andréas! Pe furiș, ca vulpea când iese din cuib, bătrânul eși din sarcofag. Intorcea mereu capul spre dreapta, spre stânga, făcând un pas, mai oprindu-se, mai făcând încă un pas, — adevărată întrupare a neîncrederii și a vicleniei. Un sgomot în stradă îl opri o clipă, cu urechea ațintită și gata să se întoarcă repede în ascunzătoare.

Apoi în vârful picioarelor, binișor, foarte încet, își urmă drumul până la vitrină, în centrul sălii. Acolo trase din buzunar o legătură de chei, deschise vitrina, scoase medalionul de piept al marelui preot și, așezându-l în fața lui, pe geamul vitrinei, începu să lucreze la el cu un soiu de unealtă scânteietoare. Era drept dedesuptul nostru și capul lui ne astupa vederea operației. Dar ghiceam după mișcarea cotului, acțiunea distrugerii pe care o începuse cu atâta ciudățenie.

Prietenul meu abia respira... L-auzeam gâfâind, îmi strângea nervos pumnii și simțeam din scrâșnirile lui, furia ce-l apucase în fața unui act de așa vandalism, și tocmai

dela acela dela care s'ar fi așteptat mai puțin! Același om care, cu 15 zile mai înainte, pios înclinat deasupra neprețuitei relicve, ne înfiorase lămurindu-ne vechimea și sfințenia ei — chiar el să-i aducă astăzi profanarea unui sacrilegiu! Era ceva cu neputință de crezut! de neînchipuit! Și cu toate astea, acolea, la un pas — era silueta lui, capul lui cărunt, aplecat, cu cotul încordat! Ce drăcească ipocrizie! Ce adâncă și ce odioasă răutate în caracterul profesorului Andréas, da pe față această distrugere nocturnă, făptuită împotriva urmașului său! Era ceva dureros de închipuit și groasnic de privit. Eu chiar, care nu am în materia aceasta sensbilitatea rafinată a unui cunoscător, sufeream văzând mutilarea voită, ce se aducea unei relicve atât de vechi și respectabile. Simții o adevărată ușurare când tovarășul meu mă târî de mânecă, părăsind tiptil ascunzătoarea. Nu deschise gura decât când intrarăm în odaia lui; și văzui după figura sa schimbată, ce adâncă-i era uimirea.

— Sălbaticul! strigă el. Ai fi crezut vreodată una ca aceasta?

— Nu mai îmi vin în fire!

— E ori un nebun, ori o canalie. O să vedem curând care din două. Vino cu mine, Jackson! Trebue să cercetăm până 'n fundul adevărului această întunecată afacere.

O ușă se deschidea din apartamentele sale, spre galerie. Scoțându-și încălțămintea — și eu mi-o scosei deasemenea — deschise fără zgomot ușa și înaintarăm din sală în sală, până unde marea odaie ro-

tundă din mijloc ni se deschidea înaintea noastră, cu silueta profesorului mereu înclinată d'asupra lucrului său distrugător. Pe furiș, ca și el, adineauri, înaintam spre el. Dar cu toate precauțiunile luate, n'am putut până la sfârșit să trecem nebăgați în seamă. Nu ne mai rămăsese decât vreo zece pași când, el tresări, își roti ochii împrejur, scoase un țipăt de spaimă și o luă la fugă speriat, prin muzeu!

— Simpsom! Simpsom! strigă Mortimer și de departe, din șirul sălilor, văzurăm ieșind, ca din pământ, bătrânul soldat. Profesorul Andréas îl zări deasemenea; se opri din fugă, desnădăjduit. In aceiași clipă, Mortimer și cu mine i-am pus mâna pe umăr...

— Da! Da! Domnilor, — bâlbâi el cu o voce sugrumată, da, vin cu d-voastră. In odaia voastră, vă rog, d-le Mortimer. Vă datorez o explicație.

Prietenul meu era atâtt de revolatat și de scârbit, încât văzui bine, nu se simțea destul de stăpân pe el să-i răspundă vre-o vorbă. Pornirăm, unul la dreapta și altul la sttânga bătrânului profesor; paznicul, încremenit, venea pe urmă. Inaintea vitrinei profanate, Mortimer se opri să se uite la medalion: la șirul de jos, una din pietre avea buza monturei ridicată, ca și la celelalte.

Prietenul meu, apucând relicva în mână, se uită crunt la prizonierul său.

— Cum ai putut? gemu el.

— E îngrozitor! zise profesorul, îngrozitor! Mânia d-tale nu mă miră de loc. Dumă în camera d-tale.

— Dar obiectul acesta nu trebue să rămâie expus — strigă Mortimer.

Şi el luă medalionul şi-l duse cu dragoste, pe când eu escortam de aproape pe cător de rele. Trecurăm în apartamentele profesorul Andreas, ca un poliţist pe un fălui Mortimer, lăsând pe bătrânul soldat zăpăcit, silindu-se să înţeleagă, cum îl tăia capul, ce se petrecea.

Profesorul se aşeză în fotoliul lui Mortimer şi, deodată, se îngălbeni atât de îngrozitor încât o clipă uitarăm de mânia noastră. Un păhăruţ de brandy îl mai întări puţin.

— Aşa, acum mi-e mai bine. Zilele acestea din urmă m'au istovit. Sunt încredinţat că n'aş mai fi putut îndura mai mult. E un vis urît, să mă văd prins ca un hoţ, tocmai aci, în locaşul care a fost muzeul meu, atâta vreme! Dar cum să mă supăr pe d-voastră? Nu puteaţi face altfel. Credeam să isprăvesc mai înainte de a fi prins. Era ultima mea noapte de lucru.

— Cum ai intrat? întrebă Mortimer.

— Am îndrăznit să intru pe uşa dumittale. Scopul îmi scuza mijloacele; îmi justifica orice. Când îl vei cunoaşte nu vei mai avea o mânie; cel puţin nici o mânie împotriva mea. Aveam o cheie a uşii dela intrarea dumitale particulară; şi aveam alta dela uşa muzeului. Le-am păstrat încă din ziua plecării mele. Aşa dar, cum vezi, mi-era uşor să pătrund în clădire. Intram puţin mai înainte de a înceta circulaţia pe străzi. Mă ascundeam în cosciugul mumiei; tot în el mă refugiam de cum simţeam paşii lui Simpson, când făcea inspecţia sălilor, căci întotdeauna îl auzeam dedeparte; şi pe urmă ieşeam pe unde am venit.

— Te expuneai la primejdii.

— Trebuia.

— De ce? Ce te îndemna să faci o asemenea faptă?

Şi, cu un deget acuzător, Mortimer îi arătă medalionul pe masă, înaintea lui.

— Nu puteam să-mi aleg mijloacele. Am cântărit totul şi n'am văzut altă urmare decât un scandal public şi în acelaş timp o nenorocire familiară care ne-ar fi zdrobit toată viaţa. Am făcut ce am făcut, urmărind cel mai curat scop, oricât vi s'ar părea de necrezut; — nu vă cer decât puţină luare aminte, ca să vă încredinţaţi.

— Inainte de a mă hotărî la vre-o măsură oarecare — zise aspru prietenul meu — voi asculta tot ce aveţi să-mi mărturisiţi.

— M'am hotărît să nu vă ascund nimic, să mă încred în dv., fără nici o codire. Bunătatea dumitale va lua pe urmă măsurile pe care împrejurările le vor cere.

— Faptele, vă rog, — ce-a fost mai de seamă, ştim.

— Şi totuşi, vă rămân multe de neînţeles. Lăsaţi-mă să vă istorisesc ce s'a petrecut acum o săptămână: cu chipul acesta veţi înţelege totul. Credeţi-mă că vă spun adevărul şi numai adevărul.

Cunoaşteţi pe individul care zice că se cheamă Căpitanul Wilson. Am spus „zice că se cheamă," fiindcă am astăzi dovezi, că numele lui adevărat nu e acesta. Ar fi prea lung să vă istorisesc toate tertipurile pe care le-a întrebuinţat ca să ajungă până la mine şi să-şi câştige, odată cu prietenia mea, şi dragostea fiicei mele. Mi-a adus scrisori din partea camarazilor mei din

străinăttate, cari mi-l recomandau călduros. Pe urmă, prin propriile sale merite — căci în adevăr, le are — a reușit, de câte ori venea în vizită, să ne facă să petrecem ceasuri plăcute. Când am auzit că și-a câștigat inima fetei mele, firește, mi-am zis că a mers prea departe cu îndrăzneala dar nu m'am mirat de loc — fiindcă farmecul ales al conversației și manierelee sale, l-ar fi distins în orice societate.

Se interesa mult de antichitățile orientale și interesul acesta se întemeia în adevăr pe solide cunoștințe. Adesea, când petrecea sera cu noi, îmi cerea voie să se coboare în muzeu, să examineze în pace și singur, colecțiunile ce se găseau întrâ'nsul. Ințelegeți cu ce simpatie închipuirea mea îl însoțea în cercetările sale și stăruitoarele sale vizite nu mă mirau, iar din ziua când se logodi cu Eliza, n'a fost seară să n'o petrecem împreună și în deobște, un ceas, două, sta singur în muzeu. Umbla ca la el acasă prin săli și, când lipseam seara, nu vedeam nimic rău să-l las să facă ce-o vrea. Starea asta de lucruri s'a sfârșit odată cu demisia și cu retragerea mea la Norwood, unde mă hotărîsem să-mi petrec viața cu folos, sfârșind o lucrare vastă.

Tocmai atunci, și dintr'odată, numai într'o săptămână, am pătruns întâia oară, adevărata fire, fondul caracterului unui om, pe care cu atâta nesocotință îl primisem în intimitatea mea. Făcui descoperirea, când, prietenii mei străini mă înștiințară că scrisorile de cari se folosise el, erau false.

Zăpăcit de această descoperire, mă între-

bam ce rost avea în intenția lui, o fraudă atât de întortochiată. Eram prea sărac ca să fiu ținta unui vânător de zestre. Dar atunci? Mi-adusei repede aminte că aveam în păstrarea mea câteva din cele mai prețioase pietre din Europa. Mi-adusei de asemenea aminte de iscusitele pretexte cu care omul acesta știuse să ajungă să umble, ca la el acasă, printre vitrinele în care ele erau închise. Ticălosul avea de gând să pue la cale un furt uriaș. Cum să-l împiedic mai bine de a-și săvârși planurile, fără să dau o crudă lovitură fiicei mele, care murea de dragul lui? Am întrebuințat un mijloc, singurul care mi se păru folositor. Dacă ți-aș fi scris o scrisoare iscălită cu numele meu, mi-ai fi cerut, firește, să-ți dau deslușiri pe care nu vroiam să le dau. Ți-am scris dar o scrisoare anonimă, dându-ți de veste să fii cu ochii 'n patru.

Plecarea mea din Belmore Street, la Norwood, nu schimbase obiceiul așa zisului căpitan Wilson, de a veni la noi, și sunt încredințat că avea pentru fiica mea o dragoste foarte sinceră și foarte vie. Cât despre ea, n'aș fi crezut niciodată, ca o femee să poată fi atât de stăpânită de un om. Părea că o domină cu totul. Cât de mult o subjugase și ce adâncă era înțelegerea lor, n'am aflat decât în seara în care el însuși mi s'a descoperit mie. Dasem ordine ca la venirea lui să-l aducă în cabinetul meu de lucru și nu în salon. Fără ocoliri, i-am spus că știam tot ce trebue să știu pe socoteala lui, că am luat măsuri ca să-i împiedic scopurile și că fiică-mea ca și mine, nu mai vrem să-l ve-

dem în occhi! Ii mai spusei că mulțumesc lui Dumnezeu că am putut să-l demasc înainte de a fi atins prețioasa colecție, pe care cu atâta gelozie o păstrasem și apărasem o viață întreagă.

Evident — era un om de fer. M'a ascultat până la sfârșit fără surpriză și fără obrăznicie, cu luare aminte și seriozitate. Pe urmă, fără să spue un cuvânt, merse spre sonerie și apăsă.

— Roagă pe Miss Andréas să vină până aci, zise el servitorului.

Fiică mea intră. El închise ușa înapoia ei și îi luă mâna.

— Elizo, zise el, tatăl d-tale a aflat să sunt un om necinstit. Știe azi, ce d-ta știai de mult.

Ea îl asculta în tăcere.

— Zice că trebue să ne despărțim pe veci — mai adăogă el.

Ea nu-și retrase mâna din mâna lui.

— Vrei să-mi rămâi credincioasă? Sau, vrei mai bine să depărtezi de mine singura înrâurire bună care ar putea să-mi mântue viața?

— John! strigă ea, cu patimă, nu te voi părăsi nici odată! Chiar de ar fi universul întreg împotriva ta.

In zadar pledai. In zadar o rugai, totul a fost zadarnic. Işi legase sufletul de omul acesta. Domnilor, tot ce mi-a mai rămas pe lume, e fata mea; simțeam că mor văzându-mă atât de neputincios s'o împiedic de a aluneca spre ruină. Deznădejdea mea — înmuiase par'că și pe omul care o pricinuise.

— Poate că nu sunt atât de rău cum vă închipuiţi, domnule, îmi zise el fără să-şi tulbure sângele rece pe care-l avea. Iubesc pe Eliza cu o dragoste atât de puternică, încât iubirea aceasta ar fi în stare să mântuiască pe un om, chiar cu un trecut ca al meu. Eri, nu mai departe, i-am făgăduit să nu mai săvârşesc nici o faptă care ar ruşina-o. Am luat hotărârea cu tărie. Şi mie unuia nu mi s'a mai întâmplat să mă abat dela o hotărâre luată.

Accentul cu care îmi vorbea, mă silea să-l cred. Sfârşind, puse mâna în buzunar şi trase o cutiuţă.

— Vreau să-ţi dau o dovadă de hotărârea mea, adăogă el. Ai să vezi aci, Elizo, cele dintâi roade ale influenţei tale mântuitoare. Domnule, ai avut dreptate să crezi că pusesem ochii pe bogăţiile ce le păzeai. Aventuri de felul acesta mă fermecau de o potrivă şi prin valoarea obiectelor poftite dar şi prin atracţia primejdiei ce mă ameninţa.

Relicvele antice, frumoasele pietre ebraice, îmi sfidau isteţimea şi îndrăzneala.

M'am hotărât să le am.

— Bănuiam.

— Dar e altceva, ce nu bănuiaţi.

— Ce ?

— Că le şi am. Uită-le, în cutiuţa asta.

Deschizând cutia, răsturnă pietrele pe colţul biroului meu. Mi se sbârli părul, pielea îmi îngheţă, când văzui ce văzui : 12 minuni de pietre, în care stau săpate literele mistice. Nu mai aveam nici o îndoială că erau pietrele din **urim** şi **thumim**.

— Ne mai pomenit ! — strigaiu eu — cum făcuși de nu s'a simțit lipsa lor ?

— Am pus în loc alte douăsprezece, făcute după instrucțiile mele, imitând perfect originalele. Desfid pe oricine să descopere vre-o deosebire.

— Va să zică, pietrele de-acum sunt false ?

— De mai multe săptămâni !

Am rămas câte și trei muți. Fiica mea, albă de emoție, ținea mereu mâna ei în mâna tânărului.

— Vezi ce sunt în stare să fac pentru tine, Elizo, zise el.

— Văd că ești în stare să te pocăești și să repari.

— Da, și numai mulțumită ție. Incredințez pietrele acestea în mâinile dumitale, domnule. Faceți acum ce-ți vrea cu mine : Dar orice ați face împotriva mea, aduceți-vă aminte că o faceți împotriva viitorului soț al singurei voastre fiice. Eliza, îți voi da în curând vești despre mine. E pentru ultima oară astă-seară, când îți mai pricinuesc o mâhnire.

Și, sfârșind cuvintele acestea, ieși din cameră și din casă. Mă găseam într'o stare groaznică. Aveam în mâna mea neprețuitele pietre : cum să le restitui fără explicație și fără scandal ? Imi cunoșteam prea bine pe fiică-mea, ca să-mi închipui un moment că aș mai putea s'o desprind vreodată de omul căruia își dase inima. Nu eram nici chiar sigur că aveam dreptul s'o despart, din clipa când ea avea o înrâurire așa de binefăcătoare asupra lui. Cum să-l

denunț, fără să isbesc într'ânsa? Și în ce măsură mai era nimerit să-l dau pe mâna justiției când, de bună voia lui, se dăduse în mâinile mele? După o matură chibzuire, am luat o hotărâre care poate o să vi să pară nebunească; și cu toate acestea, dacă ar trebui să reîncep, sunt încredințat că nu aș lua alta.

M'am gândit să pui la loc pietrele, fără să mai prevestesc pe nimeni. Cu cheile ce aveam, puteam să intru în Muzeu. Mă gândeam că mi-era lesne să mă feresc de Simpson, căci îi știam obiceiul. Mă hotărîi să nu mă spovedesc nimănui, nici chiar fiicei mele; și îi spusei că plec în Scoția, să mă întâlnesc cu fratele meu. Vroiam să fiu liber câteva nopți, să nu dau socoteală nimănui de intrările și ieșirile mele. De aceea, îmi închiriai chiar în seara aceea o cameră în Harding Street. Am spus că sunt tipograf și că intru seara foarte târziu.

Chiar în noaptea aceea am intrat în Muzeu și am pus la loc patru din cele 12 pietre. Muncă anevoioasă, care mi-a luat o noapte întreagă. Un sgomot de pași mă prevestea de departe că Simpson se apropie; atunci m'ascundeam în cosciugul mumiei. Aveam ceva cunoștințe de giuvaergiu dar priceperea mea era departe de dibăcia desfășurată de hoț. Starea în care se găseau încrustările nu deștepta nici o bănuială că ar fi umblat cineva la ele; pe când lucrarea mea era dimpotrivă neîndemânatecă și grosolană. Nădăjduiam cu toate acestea că nu se va apuca cineva să se uite mai deaproape la medalion și că nimeni nu va băga de seamă starea proastă a legăturii pie-

trelor, — măcar până ce voi fi isprăvit eu lucrul. A doua zi am pus de asemenea la loc 4 pietre. Noaptea asta aş fi sfârşit de lucru, dacă împrejurările nu m'ar fi pus în starea de plâns în care am fost silit să vă mărturisesc, ceeace aşi fi dorit din tot sufletul să rămână ascuns. Vă întreb, domnilor, mă îndrept spre sentimentul d-voastră de cinste, spre mila voastră: veţi hotărî singuri dacă ceea ce v'am spus trebueşte sau nu să aibe urmări sau să rămâe numai între noi. De-acum pun în mâinile voastre şi fericirea mea, şi-a fiicei mele, **şi putinţa de îndreptare, de regenerare, a unui om!** pe toate acestea le aveţi în mână!

— Cu alte cuvinte, toate-s bune, când se sfârşesc cu bine — răspunse prietenul meu; şi povestea aceasta se va sfârşi aci, şi chiar în minutul acesta. Un giuvaergiu priceput va strânge mâine legăturile prea slăbite ale pietrelor; şi, astfel, va fi trecut cea mai de seamă primejdie care a ameninţat vreodată pe **urim** şi **tunim**, dela distrugerea templului şi până azi.

— Domnule profesor Andréas, — dă-mi mâna dumitale. Mi-ar fi drag să cred că în împrejurări tot aşa de delicate aş fi ştiut să lucrez cu tot atâta dezinteres şi îndemânare ca şi d-ta.

Povestea are un epilog.

O lună mai târziu, Eliza Andréas se căsă-

torea cu un om, al cărui trecut nu aş mai putea azi îndrăzni să-l desvălui fără să nu stârnesc o furtună de protestări, căci e unul din acei oameni pe care toată lumea îl înconjoară de o adâncă stimă. Dar dacă s'ar cunoaşte tot adevărul, această stimă s'ar revărsa mai mult asupra copilei care a întors la bine pe tânărul acesta, înfundat atât de adânc pe o cale din care puţini se mai întorc!

SFÂRŞIT

Cereţi ULTIMELE VOLUME APARUTE

în colecţia „AVENTURA"

Publicaţiune periodică. — Apare la 15 ale fiecărei luni

APARE LA 15 ALE FIECAREI LUNI UN VOLUM

No. 34 : MUNTELE TRAGIC
No. 35 : IN IADUL VERDE
No. 36 : ZAPEZI INSANGERATE
No. 37 : REGINA ORAŞULUI MORT
No. 38 : REGELE ARGINTULUI DIN NEVADA
No. 39 : STAFIA EPAVEI
No. 40 : PINERI IN VESTUL SALBATIC
No. 41 : MISTERELE EGIPTULUI SUBTERAN
No. 42 : CONTESA VANINCA UN AMOR TRAGIC
No. 43 : URAGAN DE SANGE ŞI FOC
No. 44 : HALUCINANTA CARAVANA A AURULUI
No. 45 : AVENTURILE UNUI ELEV DE TORPILOR
No. 46 : SECRETUL DONNEI DOLORES.
No. 47 : GROAZA
No. 48 : SATANA PE LOCOMOTIVĂ
No. 49 : SECRETUL INCAŞILOR
No. 50 : CE ADUCE URAGANUL

ULTIMUL VOLUM :

IN COLIVIA SPAIMELOR

MISTER ŞI TEROARE
ACŢIUNE ŞI CURAJ
palpită în desfăşurarea acestor ciudate aventuri !

Preţul **9 Lei** + Timbrul Casei Scriitorilor 1 Leu = **10 Lei**

Tip. „Imprimeriile Independenţa", Buc.